

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:

Egy évre 24 korona.
Egy hónapra 2 korona.

VIDÉKEN:

Egy évre 26 korona.
Egy hónapra 2 k. 40 f.

HIRDETÉSEK:

4-hasabos petít sor egyszer 20 fill.
minden következőnél 16 fillér.

Nyiltár sora 40 fillér

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában.

TELEFON-SZÁM: 967.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.

József főherceg-ut 22. sz.

TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1904.

FELELŐS SZERKESZTŐ:

Stauber József.

Kedd, június 21.

Mai számunk főbb közleményei:

Vezéreltek: Politikai események.

A képviselőház ülése.

Az aradi íróvilágról. Irta: Posgay István dr.

Hírségi tornaverseny Aradon.

A valankül ütközet.

A pálinka halottja.

Leányoktól a zongoraművész.

Az ügyvédi talár.

Böhm Adolf életbiztosítása.

Jön a Bánffy-párt! — Vacsora Polturában.

A leleplezett összekövők.

Uri leányok regényes kalandja.

Tárca: A láposi csodarabbi. Irta: Nagy Endre.

Csarnok: Pusztai Romeo. Irta: Gonda J. dr.

Politikai események.

Arad, június 20.

Fővárosi munkatársunknak alkalma volt a szabadelpárt több tekintélyes tagjával a politikai helyzetről beszélni, mely beszélgetéseket összegezve, az alábbi tudósítást küldi nekünk a helyzetről:

A politikai táborokban szemmel látható tartózkodás mutatkozik. Az újonnan megalakult ellenzéki pártok úgy látszik beérik a megalakulásnak kétségkívül önmagában véve is elég jelentős tényével, de magában a népképviselő palotájában nagyobb akciót már a nyári szünet előtt alig kezdenek.

Ez a tartózkodás kitünt az indemnity törvényjavaslatnak most lefolyt tárgyalásánál. A szónokok közül azok, a kik a tárgyat tulmenőleg általános politikai tár-

gyakat érintettek, olyan férfiak, a kiknek vajmi csekély a visszhangjuk. *Polonyi Géza* a maga szakállára vádaskodott és fondorkodott, *Lengyel Zoltán* pártokon kívül álló helyzetben sopánkodott az obstrukció alkonyán, *Eötvös Károly* pedig csak a maga adomázó módján elmondta, a mi a szívében fekszik, a nélkül, hogy beszédének különösebb politikai fontosságot óhajtott volna tulajdonítani.

Maguk a vezérek hallgatnak. *Apponyi Albert* gróf állandóan a fővárosban tartózkodik, s a Ház ülésein is szorgalmasan résztvesz, ám odabent, a tanácskozó teremben zászlót nem bont. Nem szólalt fel az indemnityhez e hívei tudomása szerint nem fog felszólalni a költségvetésben sem. A másik ellenzéki vezér, *Bánffy Dezső* báró még eddigelé nem is mutatkozott az országgyűlés termében. A mandátumot postán küldte be.

Mindezzel nem akarjuk azt mondani, hogy a Tisza-kabinet el szemben minden ellenfele letette a fegyvert. A kik napon-ta közéről látjuk a dolgok folyását, tisztában vagyunk vele, hogy ez nem így van. Az igazság ellenkezőleg az, hogy a kormány minden ellenfele az őszben reménykedik.

Az őszi ülészak! Mennyi rombolás reménysége, mennyi személyes és politikai bosszu fűződik ehhez a közel jövődühöz? A kormány kénytelen leszen előhozakodni az új véderőtörvényvel, az ujonclétszám felemelésével, a külföldi szerződési felha-

talmazásokkal, majd magukkal a szerződésekkel. Mindezeknél fogva szint kell valania a kiegyezés keresztülvitelének nehéz kérdésében. Mennyi kínálózó alkalom a kormánynak nehézségek támasztására!

És nem lehet tagadni, hogy a kormányzat elleneseinek van okuk bizakodni abban, hogy módjukban lesz a nehézségek tornyosítása. Mert anélkül, hogy valaki be lenne avatva a kormány szándékaiba, a dolgok természetes rendjétől kénytelen arra következtetni, hogy a kényes tárgyak mihamar szükségszerűleg napirendre fognak kerülni.

Ám a Tisza-kabinetre ezek a nehézségek nem jönnek váratlanul. Elvégre Tisza grófnak már abban az időben, a mikor az ügyek vezetésére vállalkozott, tisztában kellett lenni, avval, hogy neki végre kell hajtania a kiegyezést és elő kell állania a véderőtörvényjavaslattal. Ha pedig evvel tisztában volt, tisztába kellett jönnie a keresztülvitelük módozataival is.

De Tisza István különben sem az a férfiú, a ki kerülni szereti a nehézségeket. Egyéniségében van a harcokésztség, s mintha csak arra törekednék, hogy merőben ellenkezőjét mutassa be *Szell Kálmán* lagymatag kormányzásának, melylyel a legvisszatetszőbb módon jutott csődbe az erélytelen kéz politikája.

Igy jutott a kormány arra a kocsiut-
ra, melyen újra a házszabályok revíziója felé forog a kerék.

Nem lehetlen, hogy az ominózus őszi

A láposi csodarabbi.

Irta: Nagy Endre.

Élt Láposon egy kis zsidó boltos, akit Icignek hívtak mindenki. Olyan magas ember volt, tehát óriás is kitelt volna belőle. De azért mégis apró emberkének látszott ránézésre. Mert vékonycsontu, hitvány ember volt, aki mindig úgy összegörnyedt, mintha nem bírná el vékony dereka a sok tudományát. Olyan volt az egész ember, mint a nádszál, amely hajladozva viseli bóbítóját.

Egész élettörténete nem érdemes szóra; csak azért mondom el, mert belefér egy lélegzetvételebe.

Ugy vetődött ő is valahonnan Galiciából Láposra, mint a többi talmud-tanuló. Aztán ott ragadt, megházasodott és a hozományból berendezte kis boltját.

Igy töltötte ő egész napját egy lisztes zsákon ülve és szörnyű nagy könyvekből tanulgatót egyre.

A többi emberek azt mondták róla, hogy szörnyen szegény ember és rengeteg nélkülözésben él. De hát ő erről nem vett tudomást. Ő úgy élt, mintha ama nagy könyveken kívül semmi más se lett volna a világon. Ha vevő jött néha a boltba, azt kiszolgálta, ha elébe téték az ebédet, azt megette, sőt ha újabb gyermeket szült neki a felesége, azt megáldotta, de egyébként mindez olyan hívságos dolog volt

neki, mint az álom. Ő csak tanult, egyre tanult.

Ennélfogva az emberek között szent hirtámadt. Azt mondták, hogy ritka istenfélő, becsületes és bölcs férfiú.

Ha templomba ment — ez volt az egyetlen utja — mindenki mély tisztelettel köszöntötte. Még a keresztények is. De ő ezzel sem törődött, hanem fejét lehorgasztva, magába mélyedve lépdelt tovább lassu, megfontolt lépéseivel.

Egyszer egy környékbeli szegény kocsmáros kereste fel és siránkozva mondta:

— Már két esztendő óta fáj a derekam és nem tudom mitől. Már egyszer orvosnál is voltam és az sem használt... Erre azt tanácsolták, hogy jöjjenek el ide. Maga egy szent, egy tanult ember, hatha segíteni fog rajtam.

A szent fiú szelíden válaszolta:

— Én nem tudok semmit, mert én egy tudatlan férfi vagyok. De talán isten segíteni fog.

Megáldotta a páciensét és aztán így szólt:

— Adjon holnap kétszáz forintot a rabbinak, hogy ossza szét a szegények között és akkor meg fog gyógyulni.

— Kétszáz forintot? Hát honnan vegyek én kétszáz forintot? Haljak meg mindjárt, ha van kétszáz forintom.

— Nem baj. Akkor csak menjen haza és jöjjön be három nap múlva. Addig talán segíteni fog a jó isten.

A beteg elment és a szent férfiú ez este olyasmit cselekedett, amit igazán senki sem várt volna ilyen szent férfiútól. Váltót hozatott, azt aláírta ő is, a felesége is és kétszáz forintot fölvevett vele a takarékpénztárból. Ezt a pénzt aztán borítékba tette és elküldte a falusi kocsmárosnak. A felesége sopánkodott is miatta, de ő türelmesen válaszolta:

— Csak hagyd, mindennek megvan a maga oka; még annak is, aminek látszólag nincsen!

A falusi kocsmáros ragyogó arccal hozta be a rabbihoz és egészen átszellemülve beszélt el a csodálatos történetet. És esküdzött, hogy most már sokkal könnyebben érzi a derekát. Még fáj ugyan egy kicsit, de az is elmúlik nemsokára.

A csodás esetnek híre terjedt az egész vidéken és az istenfélő emberek most már látták, hogy Icig valóban istenáldotta, csodatévő ember, aki rengeteg tudománytal behatolt minden-nemű bajok orvoslásának titkaiba.

Tehát aki nyavalyás volt a környéken, az mind őt kereste föl és nem mult el nap, hogy ne kelt volna híre valamely ujab csodatételnek.

Még a keresztények is elmentek hozzá, mert amióta az emberek nem biznak a saját vallásukban, annál nagyobb hittel vannak a másik vallás iránt. Hatha abban mégis van valami.

Minden csodatételét csak úgy isten nevében tette, de azért szemmel látható volt a tol-

ülésszak ilyenképen nem a véderőtörvény javaslattal, sem a kiegyezéssel meg nem kezdődik, hanem a Ház mindenekelőtt is a házszabályoknak megváltoztatásával lesz kénytelen foglalkozni. Apponyi gróf Jászberényben szükségesnek mondta e változtatást. Ebben egyetért vele a kormány és a többség is. Csak hogy ez a revízió bizonyára nem fog simán menni, s ki tudja, nem érünk-e meg az őszre ismét egy keserves, nehéz obstrukciót? (—)

Országgyűlés.

A képviselőház ülése.

— Az Aradi Közlöny távirati tudósítása. —

Budapest, június 20.

A mai ülés, amelyet *Jakabffy Imre* alelnök vezetett, napirend előtt való felszólalással kezdődött. *Olay Lajos* kért és kapott engedelmet, hogy a lapokban szelvéstetett galíciai német nyelvű konzuli átiratot napirend előtt szóvá tesse.

Lukács László pénzügyminiszter azt megelőzően benyújtotta a szab. osztrák magyar államvasut társaságtól felvett 10 millió korona előleg törlesztetlen részének visszafizetéséről szóló törvényjavaslatot.

Olay Lajos tiltakozik az ellen, hogy a belügyminiszter utasította a debreceni polgármestert, hogy a galíciai konzul német nyelvű átiratát elintézte. Ez törvénytisztetés.

Tisza István gróf miniszterelnök: Abból egy szó sem igaz, hogy utasította volna a debreceni polgármestert, hogy németül intézze el a német átiratot. A mai gyakorlat szerint a közügyek hivatalos nyelve a német. (Nagy zaj, tiltakozás a szélsőbaloldalon).

Lovász Márton: Hol az a törvény!

Kubik Béla: Ne csőrjűn-csavarjon!

Tisza István: Természetes dolog, hogy a galíciai konzulnak joga van, és joga lesz német átiratokat intézni. (Nagy zaj, tiltakozás a baloldalon). Ha pedig a magyar hatóság nem ért németül, joga van, hogy a német átiratot a belügyminiszterhez fordítás végett beküldje. Ha tud németül, akkor okosan teszi, ha elintézi a német átiratot. Még ha olyan hatóság, mint a katonai is küldene átiratot, akkor sem az a módja, hogy vissza küldjék, hanem kell, hogy jelentést tegyen felettes hatóságának. Az nem rend, hogy ilyen átiratokat egymásnak visszaküldözgessenek, tessék a felettes hatóságokhoz fordulni. Kifogás tárgyává tenni, ha hasonló esetek fordulnának elő. (Nagy zaj a szélsőbaloldalon).

lasodása. A kis szatócs boltot ott hagyta, nagyobb lakásba költözött és a fanatikus hívők egészen odaköltöztek a táboraiba, hogy hallgathassák bölcs tanításait.

Olyan lett a háza, mint egy nagy vendégfogadó. Az udvarán ki-behajtattak a szekerek, amelyek a betegeket és az ügyes-bajos embereket hozták a környék minden tájáról.

Egyszer szép, fiatal leányt hozott elébe az apja. Egészséges, duzzadt idomu leány volt, csak a nézése volt merev, kifejezéstelen, mint a bagolyé. Pedig szép tompafényű kékszeme volt, mint a befagyott tengerszem. Az apja előadta nagy panaszát:

— Nézd meg ezt a leányt. Az isten mindent megadott neki, csak a szemvilágát vette el. Se éjjelem, se nappalom nincsen, mindig azon jár az eszem, hogy mi lesz ő belőle!

A leánynak megeredtek a könnyei, tapogatózva megtalálta a csodarabbi kezét és azt csókolgatva, rebegte:

— Gyógyítson meg! Gyógyítson meg!

A rabbi két kezét rátette a leány fejére, halkan imádkozott és aztán ihlettel mondta:

— Isten segíteni fog rajtatok! Csak menjete haza és várjatok türelemmel.

A vak leány megnyugodva távozott el az apjával. Az előszobában még egy kis üzleti dolgot kellett elintéznit. A rabbi bizalmas embere átvette tőle a szokásos sarcot a „szegények számára” és fölrta a lakása címét. Aztán ájtatos jókívánságokkal utnak eresztette őket.

Rátkay László: Szép védelme a magyar nyelvnek.

Kubik Béla: Szégyen! Gyalázat.

Elnök: Kubik képviselő urat rendreutasítom.

Kubik Béla: Szégyen! Gyalázat! Nem sül le pofájukról a bőr! Gyalázat! Gyalázat!

Elnök: Kubik képviselő urat rendreutasítom!

Kubik Béla: Szégyen! Szégyen! Gyalázat!

Elnök: Kubik képviselő urat ismételten is rendreutasítom, felteszem a kérdést, kívánja-e a Ház az esetet a mentelmi bizottsághoz utasítani. A jobb oldal fel áll, jelöl, hogy az előterjesztést elfogadja. (Zaj a szélsőbaloldalon.)

Tisza István gróf: Olay nem gondolta meg, hogy biztos helyről ellenállásra buzdított egy hatóságot. A debreceni polgármester sokkal törvénytisztelőbb ember, semhogy erre reagáljon.

Lengyel Zoltán: Azzal vádolja meg az elnököt, hogy nem pártatlan vezetője a tárgyalásnak, hanem egyszerűen a kormánynak végrehajló közege.

Elnök rendje utasítja Lengyelt.

Horváth Gyula: No ez kivágta a reze! (Derűtlenség.)

Rátkay László: Felhívja az elnök figyelmét a miniszterelnök arra a nyilatkozatára, a mely szerint a konzulok joggal leveleznek németül, a magyar törvényhatóságokkal. Ezért a kormányelnököt rendre kell utasítani.

Gabányi Miklós szerint Kubik ügyében helytelen volt a szavazás, mert nem volt határozatképes a Ház.

Elnök kijelenti, hogy nem hallotta a szavazás alatt *Gabányi* kifogását. A miniszterelnököt nem hajlandó rendreutasítani, mert, hogy törvénytelen dolgot mondtak-e, vagy sem, azt nem az elnök, hanem a Ház dönti el.

Ezután folytatták a vasutasok fizetésrendezéséről szóló törvényjavaslat tárgyalását.

Csernoch János arra kéri a kormányt, vessen fátórt a multra, szüntesse meg az elbocsájtott vasutasok ellen intézett eljárásokat és fogadja őket vissz: szolgálatukba. (Helyeslés a szélső baloldalon.)

Fülep Béla a legapróbb részletig bírálja a javaslatot, és azt a következtetést vonja le, hogy a javítás elégtelen és van több oly kategória, a melynek hátrányára van az újabb fizetésrendezés.

Lengyel Zoltán tiltakozik az ellen, mintha az ellenzék nyujtaná a vitát, de ha egy-két nappal később fejezik is be, az nem jelenti még a vita nyujtását. Majd azt fejtegeti, hogy miként lehetne az üzemből behozni a vasutasok fizetés-emelését, anélkül, hogy az állam jövedelmén csorba esnék. Végül ismerteti a vasutasok memorandumát.

Ezzel az ülés véget ért.

TÁVIRATOK.

Boszulló görögök.

Athén, június 20. Ma alakult meg a görög macedon bizottság. Kiáltványában kijelenti a bizottság, hogy a Macedóniában élő görögöknek segítséget fog hozni és hozzátette, hogy ezentul a görögökön elkövetett egy gyilkosság sem marad boszulatlanul.

Sztrájk.

Bilbao, június 20. Tegnap a sztrájkoló és dolgozni akaró péksegédek összeütköztek, miközben több lövés esett. Két személy megsérült, többeket letartóztattak.

Az aradi ivóvizről.

Írta: *Posgay István dr.*

Arad, június 20.

Az aradvárosi vízvezetéki részvénytársaság beismerte, hogy az eddigi szűrő apparátus nem működik úgy, amint azt kívánni kellene, elhárította, hogy újabb szűrő létesítésével fog gondoskodni a vízvezetéki viz kellő tisztaságáról. Tekintettel ezen mindenesetre nagy fontosságú határozatra, alkalomszerűnek vélem, ha kissé belamélyedünk azon kérdés vizsgálatába, hogy vajjon szükséges-e, egyáltalán célszerű-e s helyese az aradi vízvezetéki viz mesterséges szűrése?

Közismert dolog, hogy az ivóvíz szűrését a benne foglalt szennyeződések, iszap és baktériumok miatt követeljük. Mindnyájan emlékezünk még a budapesti homokszűrőtelepre, mely a Margit-hid baloldalán apró házikókban volt elhelyezve. Ezen a szűrőtelepen a Duna mélyéből nyert vizet vetették szűrés alá. Az így megszürt viz nagyjában megfelelt ugyan a higiénia követelményeinek, de tekintve a vízszolgáltatás ezen módjának hátrányait, a fertőzésnek állandó veszélyét, stb., a főváros egy, a közegészség fokozott követelményeinek is minden tekintetben megfelelő természetesen szűrt, talajvizet szolgáltató páriját ritkító vízművet létesített. Ezen természetesen szűrt vizet, minden további mesterséges szűrés nélkül issza a főváros lakossága.

Az aradi vízvezeték a Maros partján épített mély kutakból nyeri vizét. Természetesen szűrt viz ez is, még pedig a higiénia minden,

Egy hét múlva vállas, erőteljes férfi kért bebocsátást a rabbihoz. A rabbi végig nézett rajta és csudálkozva kérdezte:

— Te is beteg vagy?

A férfi csak nézett reá és meg se mukkant. A rabbi megismételte a kérdését:

— Beteg vagy?

A férfi most már kiáltó hangon válaszolta: — Hiába szólsz hozzám, szent rabbi, mert én egy kukkot se hallok. Olyan süket vagyok, mint ez a föld ni, amelyen állok!

A rabbi a megszokott hangon rebegte el áldását és rendes vigasztalását:

— Az isten majd segíteni fog rajtad fiam.

A süket férfi legyintett a kezével:

— Nagyon köszönöm, szent rabbi, ha megáldasz, de én most nem azért jöttem. Hanem azért jöttem, mert én már tovább nem bírom ki a legényéletet. Nekem feleség kell a házhoz. Már most mond meg nekem, hol van az a leány, a ki eljönne feleségnek egy süket emberhez. Hidd el, ha én leány volnék, én se mennék magamhoz. Ki lesz egy nyomorék ember felesége? Ezt mond meg nekem.

A körülállók áhítatos izgalommal néztek a csodarabbira, a kinek sápadt szcán mintha valami diadalmas mosoiy cikkázott volna át egy pillanatra. De csak egy pillanatra. Aztán nyugodtan mondta:

— Mához három napra délután jer föl ide és itt fog várni az, akit isten a te feleségnek rendelt.

A rabbi bizalmasa ezt a választ leírta a süket embernek, aki fejcsóválva ment el. Látszott rajta, hogy nem igen bizik a dologban.

A rabbi íratott nyomban a vak leány apjának. Harmadnapra jöjjön el okvetlenül leányával együtt, mert isten meghallgatta az imáját és segíteni fog a baján . . .

. . . Három nap múlva a rabbi így szólt a vak leány apjának:

— Isten leveszi rólad a nagy terhet, amit rád rakot büntetésül. Egy derék férfit küldött, aki el fogja venni leányodat . . . Vezessétek be a leányt a másik szobába és hagyjátok ott magára.

Aztán a süket férfira került a sor:

— Isten teljesítette a kérésedet. Menj be a másik szobába és ott van a te menyasszonyod.

A süket ember bement és kissé szomoruan jött vissza. Kiáltva mondta:

— De hisz az a leány vak!

A vak leány apja sértődve duplázott rá:

— És ez az ember süket!

A rabbi fölemelte a kezét és bölcs, oktató hangon válaszolta:

— Éppen ezért teremtette isten őket egymásnak! A feleség legyen vak, hogy ne lássa a férj hibáit és a férj legyen süket, hogy ne hallja az asszony szájkodását! . . . Isten bölcs és hatalmas az ő akarata.

legmagasabb követelményeinek úgy vegyi, mint bakteriologiai szempontból kitűnő ivóvíz. Dacára ennek, ezt a vizet wormszi szűrőlapokon újabb szűrésnek vetik alá. *Miért?* Ezt, a kérdést óhajtanám itt megfejtani.

Már említettem, hogy a víz szűrését első sorban a benne foglalt piszok, iszap, homok, üledék és bakteriumok miatt követeljük. Az aradi vízvezetési vizet az alább kürtölt hivatalos kimutatás szerint kristálytiszta, üledéke, szaga nincs. A mély kutak vize a talajon való áthaladásával minden képzelhető ártalmas anyagtól úgy megtisztul, amely tökéletesen az semmiféle más uton meg nem tisztítható. Bakteriumok az ilyen vízben ugyszólván nincsenek, mondhatom teljesen csiramentes, steril. Ha mégis van benne pár nem kórokozó bakterium, úgy az már kívülről jutott bele s ettől a víz okvetlen megvédhető és meg is kell védeni. A külső fertőzés elhárítása minden vízműnek a legfontosabb feladata. A higiénia lcc. vízben 100 csirát enged meg, ezt tekinti mint tapasztalatilag igazolt határát a bakteriumok mennyiségének. Ezen túl már a víz kifogásolható, különösen, ha a bakteriumok között sok a gelatínát folyosító, rothadást keltő bakterium. Saját, 1901. nyarán, az akkor előjött typhus esetek kapcsán végzett bakteriologiai vizsgálataim alkalmával az aradi víz lcc.-ében 28 csirát találtam s ennek is jó részét a víz vételének nehézkessége lehetett az oka, mert így a víz merítésekor könnyen juthatott bele néhány csira. A káposztásmezei víz lcc.-ben néha 60 bakterium csirát is talált Preisich dr. s a legkisebb száma a csiráknak lcc.-ben öt volt. Bizonyos, hogy a mi kutaink vize a káposztásmezei vízzel teljesen egyrangú. Kétségtelen, hogy bakteriologiai szempontból az aradi mély kutak természetesen szűrt vize teljesen, sőt kiválóan mondható. Nyilvánvaló, hogy ez a víz tisztaság szempontjából nem szorul mesterséges szűrésre.

De hát miért szűrik mégis a vizet? Áttanulmányoztam a vízvezetési részvénytársaság és a város között kötött szerződést, de abban ennek okát meg nem találtam.

A szerződés b. pontja így szól: „Az esetben, ha a város közönsége mesterségesen tisztított vagy mesterségesen szűrt viznek a szolgáltatását kívánja: a vízvezetési és háztartási célokra teljesen alkalmas és vegyi összetételében az egészségügyi követelményeknek teljesen megfelelő kell, hogy legyen.

A víz keménységének maximuma 18 százalékot német mérték szerint túl nem haladhat.

A víz hőmérsékének a föld alatt lévő reservoárokban 10—11 C° közt szabad ingadoznia.

Azon források, melyekből a víz ered, a fertőző anyagok odaváló beszívargásától teljesen elzárandók.

Ha a város közönsége természetesen szűrt viznek a szolgáltatását kívánja, ez esetben a vállalkozó a víz minősége, keménysége, hőmérsékére és tisztaságára nézve nem vállal felelősséget.

Ez igazán érthetetlen! Hát a szűrés biztosítja a víz hőmérsékét, ez adja meg neki a megfelelő keménységet?

A tisztaság céljából már tudjuk, hogy ez a víz magasan felette áll minden mesterséges szűrésnek; ezt a vizet a mesterséges szűrés csak rosszabbá teheti, jobbá nem. Vizsgálatom alkalmával ugyan a szűrt vízben pár csirával kevesebbet találtam, mint szűrés előtt, de ez elenyésző csékélyesség és merő véletlen. Meg vagyok győződve, ha többször végeztetnénk bakteriologiai vizsgálatot, a szűrt vízben aránylag több lenne a bakterium, mint a szűretlenben. A szűrés csak veszélyezteteti a természetesen szűrt, mondhatni steril talaj víz bakteriologiai tisztaságát.

Hátra volna még a víz minősége. Ezalatt a

szereződés már csak a víz kémiai tulajdonságait értheti.

Erre nézve előrebocsátom a következő hivatalos jegyzőkönyvet:

Országos m. kir. chemiai intézet és központi vegyikísérleti állomás. Földmívelésügyi m. kir. miniszterium.

45
szám.

Igazolvány.

A beküldő címe: Arad szab. kir. város tanácsa.

Tárgy: Vizminták.

Pecset: Szab. kir. Aradváros főorvosa pecsétje.

Jelzés: Szűrt víz I., nyers víz II.

	I.	II.
100,000 s. rész víz összes szilárd maradéka	29.5 s. r.	30.5 s. r.
100,000 s. rész vízben a szerves anyagok oxidálására szükséges chamálein	0.60 s. r.	0.70 s. r.
chlor	4.17 s. r.	3.48 s. r.
sulphatok	kevés	kevés
nitratok	nincs	nincs
nitritek	nincs	nincs
ammoniak	nyomok	nyomok
a víz színe	szintelen	szintelen
a víz szaga	nincs	nincs
a víz íze	rendes	rendes
üledék	nincs	nincs

Vas (Fe) 1000.000 részben (calorimetric) alig kimutatható nyomokban.

Budapest, 1897. január hó 9-én.

Elemzte dr. Konek s. k. P. H.

Az igazgató:

Dr. Liebermann, s. k.
kir. tanácsos.

Világos, hogy a víz kémiai szempontból is kitűnő, sőt ami legérdekesebb: a szűretlen és szűrt víz kémiai sajátosságai között igen csékély, praktikus értelemben semmi különbség nincsen!

De hát miért szűrik mégis ezt a minden tekintetben kiváló természetesen szűrt vizet? Ugy értesültem — a szerződésben ennek semmi nyoma, — hogy a társulat avval érvelt, hogy a víz *vastartalma* teszi szükségessé, elengedhetlenné a szűrést.

Ha a vízben, — ami talajvizeknél sokszor előjön — sok a vas, úgy a víz kellemetlen ízű, ha áll, megsárgul. Az ilyen vizet vastalanítani kell, mert különben a víz élvezhetetlen, a csövek eliszaposodnak s ha vasgombák — crenothrix polyspora, stb. — elszaporodnak, úgy a víz pestilensé lesz, az egészségre károsná válik.

A vastalanítás úgy történik, hogy a vizet levegővel kiverik s az így kicsapódott vasbicarbonatot valamilyen szűrővel eltávolítják. Ugy áll a dolog, hogy az igazán vasas vizeket, pl. az észak-németországi síkság mély kutjainak vize, amelyekben a vas nagy mennyiségben (0.9—30 FeO egy literben) van jelen, ezen eljárással annyira vastalaníthatjuk, hogy abban literenkint még mindig 0.1—0.3 mg. vas marad vissza. Az ilyen vas szegény vízben a crenothrix már nem él meg. — Proskauer, B. Fischer, Dunbar, Lübbert. — *Kérdés tehát, hogy az aradi vizet kell-e vastalanítani?* A fenti vegyellemezés szerint a mi vizünkben alig nyomokban kimutatható a vas, még pedig úgy a szűrt, mint a szűretlen vízben.

Hát miért kell ezt a vizet vastalanítani? Budapesten az új vízművek bekapcsolása alkalmával áprilisban két napig tartott vízhiány tárgyalása alkalmával Szalay Mihály azon kérdésére, hogy nem lenne-e célszerű a káposztásmezei vizet szűréssel vastalanítani. Wartha Vince műegyetemi tanár, szaktekintély, azt felelte, hogy igazi abszurdum volna ez, hiszen a

mesterséges szűréssel csak kockázatosnak a természetesen szűrt viz óriási és kiváló előnyeit. Ez a kérdés ezután nem is jött szóba többé — Budapesten.

A szerződés 6. pontja igazán érthetetlen. Szinte nem tudok szabadulni attól a gondolatától, hogy ez az egész idézett szakasz, mely módosítás révén lett így megszerkesztve, nem-e csak azért íródott, *ne hogy a laikus törvényhatósági bizottsági tagok valamiképpen az olcsóbb (1 kr.) természetesen szűrt vízzel is megelégedjenek?*

Nézzük már most, hogy ha már a vastalanításnak — mi esetünkben *luxusa* céljából szűretjük a vizet, elértük-e azt a célt, amiért azt kívánatosnak mondják, mert különben a víznek semmiféle tulajdonságáért jót nem állhatnak.

A víz, el kell mindenkinek ismernie, kitűnő jó, kellemesebbet képzelni se lehet. S ezt a természetes szűrésnek köszönhetjük s ezért nem kellene külön — fizetnünk!

Azok a „vizmizériák,” a melyeket itt-ott hallunk, hogy a vízben barna-fekete üledék van, a közegészség szempontjából nem kifogásolható. Más volna természetesen, ha ez állandó jellegű volna, a mikor a víz undorító kinézése miatt lenne élvezhetetlenné; de hogy a csövek tisztítása alkalmával, vagy ha a csövek már régen nem tisztítottak, ez hébe-korba előjön, ez minden, akár mesterségesen, akár az istenadta természetes kuton szűrt víznél konstátálható.

A csövek eliszapolódása, amit a mesterséges szűréssel akartak megakadályozni, minden szűrés dacára bekövetkezett.

Csak a megyei kórház eklatans példájára hivatkozom. A kórházban a vízszolgáltatás két esztendeje fokozatosan rosszabbodott. Hosszas kutatások után rájöttünk, hogy ennek oka a belső vezeték teljes eliszapolódása, csaknem eldugulása volt. A 26. mm. átmérőjű vízcsövek a forrasztások helyén 6 mm.-re szűkültek. Erre a lehetőségre pedig a vízvezetési társulat maga se gondolt, annyira bizott, úgy látszik, a híres wormszi szűrő lapokban! A társulat ezen nem várt felfedezésünkre sietett saját költségén — bár igen felületesen — kitisztíttatni a kórház belső vezetékét, s akkor az összes panaszok az egész telepen egy csapásra megszűntek! De csak egy hónapig tartott ez a régen nélkülözött, tökéletes boldogságunk, — mert hiszen kórház viz nélkül el se képzelhető — a vízszolgáltatás már időnkint megint akadozik s biztos jeleink vannak, hogy az eliszapolódás már újból kezdődik. Azt vélem, hogy a vastalanítás céljából végzett szűrésnek is része van ezen mizériákban. Ha nem érintkezne a víz oly sokat a levegővel, úgy a vas is kevesebb csapódna ki, de ha ki is csapódna, ez nem volna oly égbekiáltó hiba, hiszen a csövek minden szűrés dacára most is eldugultak.

Azt hiszem, a napnál világosabb, hogy az aradi természetesen szűrt vizet alig nyomokban kimutatható vastartalmaért mesterségesen szűrt felesleges, sőt káros is lehet, s hogy emellett *ez a luxus-szűrés tökéletes kudarcot vallott.*

Nem vagyok hivatott arra, hogy ezen körülmény jogi következményeit levonni iparkodjam, csak hangsúlyozom, hogy igazán könnyelműségre mutatna, ha ezentények dacára a város megengedné, hogy újabb módszert, illetve csak berendezést, mert az elvnek ugyanannak kell maradnia — *szűrőtelepet létesítsenek.*

A legajánlatosabb volna a szűrőtelep teljes kikapcsolásával a természetesen szűrt vizet *bocsátani a vezetékbe*, de mindenesetre azok előzetes alapos kitisztása után. Ebből semmi kár nem származhatna! A csövek eliszapolódásától a rendszeres tisztítás teljesen megvéd, a bakteriumoktól ismétlem nincs miért félnünk.

Egyedül a Maros ritkán előjövő hatalmas megáradása alkalmával szaporodhatának fel a vízben a baktériumok, de az se volna az egészségre káros, nagyon jó indulatuk, ártalmatlanok a vízi baktériumok.

Hangsúlyoznom kell azonban, hogy — amit nagy hiba volt eddig elmulasztani — a vizet legalább havonta egyszer kémiailag és legalább hetenkint egyszer — a legkisebb gyanu esetén pedig naponta — *bakteriologiailag vizsgáltatni kell.* Ez minden vízműnél megkövetelendő, elengedhetetlen; akár mesterségesen, akár természetesen szűrt vizet szolgáltat az.

Ha a szűréstől megszabadulnánk, a víz ára felényire szállna le s ez volna a legnagyobb áldás a közegészség szempontjából, mert a vízzel az egészség rovására takarékoskodni nem szabad — ok nélkül pazarolni sem — s talán megérnők azt, hogy az utcáink is rendszeren öntözödnének.

Pártatlan, magas színvonalon álló szakértőkkel volna eldöntendő, hogy szűressék-e továbbra is az aradi vizet s az ilyen vélemény előtt aztán még egy részvénytársaságnak is meg kell hajolnia, mert ez a vízvezeték nem a részvénytársaságé, hanem az egész közönségé.

Ifjusági tornaverseny Aradon.

(A gimnázium, reál és tanítóképző ünnepe.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, június 20.

Tegnap délután folyt le az Aradi Atlétikai Klub versenypályáján a gimnáziumi reáliskola és tanítóképző növendékeinek személynörködtező, sikerült tornaünnepélye, amelyen mintegy hatszáz diák vett részt.

Délután négy órakor vonult ki a fiatal sereg Nagy Sándor tornatanár vezetése alatt, dob és trombitaszóval a versenyterre. Tömérdek nemzetiszínű zászló, és az intézetek lobogói alatt történt meg a kivonulás. A gimnázisták dressze piros-kék, a tanítóképzőt hallgatóké ugyanilyen, a reálistáké pedig kék-fehér volt.

A versenyter tribünjén már óriási közönség várta a fiatal tornászokat. Az oszlopokba való felállítás után a fiúk elénekelték a Himnusz, azután kiváló szabotossággal szabadgyakorlatokat mutattak be. Majd a szertornázásra került a sor, ahol egyesek igazán szép gyakorlatokat mutattak be, alaposan kiérdemelve a fel-felzúgó tapsokat.

Ezután az egyes versenyek következtek, a melyek eredménye a következő:

Futás. (Gimnázium). I. a) osztály: I. Sziromonidesz Gusztáv, 2. ik Vaciána Romulus. I. b) osztály: 1. Bozóki, 2. Rác. II. a) oszt. 1. Pucher Zoltán, 2. Kis Géza. II. b) oszt.: 1. Sebesán, 2. Karácsonyi és Szibik. III. oszt.: 1. Kara István, 2. Győre Ferenc. IV. oszt. 1. Béar Vidor, 2. Zechmeisztor Sándor. V. oszt.: 1. Órfi, 2. Babutia T. VI. oszt.: 1. Muszkán Valér, 2. Greiner József. VII. oszt.: 1. Roth Mátyás, 2. Haslinger Ferenc. (Tanítóképző intézet). I. oszt.: 1. Kosztka József, 2. Müller Mátyás. II. oszt. 1. Jánosky Elemér, 2. Hegedüs Béla. III. oszt.: 1. Kécza Géza, 2. Kiss Nándor. IV. oszt.: 1. Gál Zoltán, 2. Boros Lajos. (Reáliskola.) (1893-ban születtek). 1. Szép Gyula I. o., 2. Széll József I. o. (1892.) 1. Steiner István I. o., 2. Zajonkovsky Márton II. o. (1891.) 1. Kolmann Léonárt III. o., 2. Schik Jenő II. o. (1890.) 1. Szathmáry Kálmán IV. o., 2. Mátyás Jenő IV. o. (1889.) 1. Braun Béla VI. o., 2. Fetter Elemér V. o. (1888.) 1. Valérián László IV. o., 2. Szathmáry László VII. o. (1887.) 1. Boros Jenő VII. o., 2. Szathmáry Béla VII. o. (1886.) 1. Korányi Barna VIII. o., 2. Szerinka László VII. o. (1885.) 1. Altmann Rezső VII.

Rudmászás. (Gimnázium). I. a) oszt.: 1. Vattianu Romulus, 2. Berger Károly. I. b) oszt.: 1. Bodroghy István, 2. Szabó János. II. a) oszt. 1. Haslinger Lajos, 2. Sztójanov Mihály. II. b) oszt.: 1. Szelezsán Aurél, 2. Karácsonyi Deme-

ter. V. oszt.: 1. Russu Mircea, 2. Petz Lipót. (Tanítóképző). I. oszt.: Mártonffy Gyula. 2. Velkov János és Müller Mátyás. (Reáliskola.) 1893. évben születettek: 1. Guid Emil I. oszt., 2. Helmi Jenő I. o. (1892.) Holtversenyben első: Zajonkovsky Márton II. o. és Halmai Lajos II. o., 2. Fritz József I. o.

Kötélmászás. (Gimnázium). III. oszt.: 1. Olajos Nándor és Gregus Pál. 2. Petkovics Atanász és Papp Ferenc. IV. oszt. 1. Guiyás István, 2. Béar Vidor. VI. oszt.: Buschmann András, 2. Tóth István és Greiner. (Tanítóképző). II. oszt.: 1. Jánosky Elemér, 2. Hegedüs János. (Reáliskola.) 1891. évben születettek: 1. Pécseli Béla III. o., 2. Schik Jenő II. o. (1890.) 1. Szathmáry Kálmán IV. o., Csáki László IV. o. (1889.) 1. Dömötör László V. o., 2. Braun Béla VI. o. (1888.) 1. Szathmáry László VII. o., 2. Valérián László IV. o.

Függeszkedés kötélén. (Gimnázium). VII. oszt. 1. Haslinger Ferenc, 2. Olariu Terentius. (Tanítóképző). III. oszt. 1. Kotza Géza, 2. Kiss Nándor. (Reáliskola.) (1887.) 1. Röder Róbert VI. oszt. 2. Szathmáry Béla VII. oszt. (1886.) 1. Szerinka László VII. oszt. 2. Dacsy Sándor VII. oszt. (1885.) 1. Altmann Rezső VII., 2. Boros Vida VII.

Magasugrás földről. (Gimnázium). Opre Péter és Berkovits Lipót 135, Lázár Gyula 140, Róth Mátyás és Olár Terentius 145, Miklóssy Kornél 150 cm. (Reáliskola.) Kocsisovsky Pál VIII. oszt. 135, Szathmáry Béla VII. oszt. 140, Boros Vida VII. oszt. 145, Boros Jenő VII. oszt. 152 és fél, Altmann Rezső VII. oszt. 155, Reichler László VIII. oszt. 165 cm. (a legmagasabbat ugrotta.) (Tanítóképző). Kotza Géza és Kiss Nándor 135, Dimics Odón 145, Schubert József 150, Jánosky Elemér 152 és fél, Gál Zoltán 162 és fél.

Végül a játékokra került a sor. A gimnázium és a tanítóképző intézet füleslapda csapata mérkőzött egymással. Rövid küzdelem után a tanítóképző csapatának hangos üdvívaigás között sikerült kétszer átadniok a lapdát ellenfelük kapuján.

A szépen sikerült ünnepély a Szózat elneklésével ért véget.

A vafankui ütközet.

(Stackelberg veresége.)

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, június 20.

Mára bő részletek érkeztek arról a hatalmas vereségről, melyet a vafankui ütközetben Stackelberg hadteste szenvedett.

Maga Stackelberg annyit jelentett a cárnak, hogy balszárnya rettenetesen szenvedett a vafankui kétnapos csatában, jobbszárnyát a japánok megkerülték és megsemmisítették, ágyuinak egyrésze pedig a csatatéren maradt, *ezer derék orosz katonával együtt.* Mindez Kuropatkin akaratára történt, mert az orosz fővezér eredetileg nem akart hozzájárulni ehhez a lehetetlen vállalkozáshoz. Mint most kitűnik, Stackelberg hadserege két hadosztályból állott, a japánoké háromból, vagy esetleg még valamivel többől. Ezenkívül, ezt a japánok is beismerik, egy lovasdandár is rendelkezésükre állott, tüzérségük hadosztály szerint 42 ágyuból állott, az oroszok pedig csak 32 ágyut vittek minden divízióban. Ehhez járul a japánok jobb tüzérségi felszerelése is, ami a Jalunvaló átkelésnél is bebizonyosodott. Lehetséges, hogy ez volt az utolsó ár, amelyet Kuropatkin a szerencsétlen Port-Arthurtért fizetett és most már magára hagyja az erődöt, amely, ha így folytatják, sirja lesz az orosz hadseregnek és vele együtt Oroszország hatalmi tekintélyének.

Ezekkel szemben szinte kómikus az orosz távirati ügynökség jelentése, mely szerint „Port-Arthur helyzete még mindig kitűnő. A

lakosság érzelme kitűnő, a katonák küzdelemre várakoznak, teljes a vigalom, hogy nem léteznek az a haderő, mely Port-Arthurt bevehetné stb.“ Es hozzáteszi ez a minden, csak nem megbízható távirati ügynökség, hogy hatszáz port-arthuri asszony is jelentkezett szolgálattételre. Port-Arthurt az asszonyok nem fogják megmenteni, ellenben az oroszok csalják önmagukat.

Mai távirataink ezek:

London, június 20. A Reuter-ügynökségnek jelentik Tokióból a vafankui ütközetet: Az oroszoknak az ütközetben jobb állásuk volt, a mit a japánok számbeli előnye kiegyenlített. Az oroszok állása kelettől nyugat felé vonult végig a szűk völgyön át, melyen a vasút vezet keresztül és a Funcsu folyó folyik. Oku japán tábornok az oroszokat a magas dombról, melyek a völgyet balról és jobbról veszik körül, a völgybe szorította. Először a jobb, majd pedig a bal szárnyat kényszerítette a visszavonulásra. Az oroszok nagy erélyvel tartották magukat és csak akkor vonultak vissza, mikor egészen körül voltak véve. *Hatszáz halottat hagytak a csatatéren.*

London, június 20. A Reuter ügynökségnek a vafankui ütközetéről még a következőket jelentik: Oku tábornok június 18-án kezdte előrenyomulását három osztályban, melyekhez lovasság is volt beosztva. Az ütközet június 14-én délután 5 órakor kezdődött tüzérségi ütközetel. Az oroszoknak 98 ágyujuk volt és estig élénken viszonozták a tüzelést. Az éj folyamán a japánok hatalmukba kerítették a Vensiatung mellett lévő dombok egyikét és egy Taliunkantól nyugatra lévő magaslatot. A japánok középső csapatának egy része a Funcsu mentén vonult előre és sokat veszített az oroszok tüzelése folytán. Egy gyalog és lovascsapatot gyorsan segítségül küldtek, mire az egyesült haderő az oroszokat Tafancsönnél elűzte. Dacára a folyton tartó ágyutűznek, a japánok elfoglalták az ott lévő többi magaslatot is, a mivel az ütközet kimenetelét el is döntötték. Közben a japánok jobb szárnya nagy veszedelemben forgott. Oku tábornoknak kétszer kellett gyalogsági segélycsapatokat előre vonnia. Az oroszok ismétellen kétségbeesett ellen-támadáshoz folyamodtak, de a kritikus pillanatok egyikében a japán lovasság megkerülte az orosz állást és azt bal felől is megtámadta. Az oroszok tartalékban lévő csapatokat is bevonták és kemény ellenállást fejtette ki, míg mindkét részről körül nem vették. A mikor vissza akartak vonulni, a japán lovasság üldözni akarta őket, de az üldözést a terep nehézsége miatt abba kellett hagynia. A japán balszárnyának sikerült 900 orosz gyalogost menekülés közben elfogni. A japánok vesztesége 900 fő, köztük 8 tiszt elesett és 14 megsebesült.

Pétervár, június 20. (Hivatalos.) Skridlov altengernagynak mai keletű, Miklós cárhoz intézett távirata a következőket tartalmazza: E hó 15-én cirkálóhajóhadunk a koreai szorosban az Icumimaru japán szállítóhajóval találkozott, mely csapatokat szállított és dél felől a már látható japán part felé törekedett. Ama határidő lejártával, melyet a csónakok leeresztésére és a hajó elhagyására tűztünk ki és amit a szállítóhajót ágyuink tüzelése elsüllyesztette. Rövid idővel ezután két más japán szállítóhajó, a Hitachimaru és a Szadomaru láttuk meg, a melyeken csapatokat, lovakat és vasutépítési anyagokat szállítottak. Mivelhogy mind a két gőzös vonakodott magát megadni, az adott határidő eredménytelenül való eltelté után torpedókkal elsüllyesztettük. A japánok három szállítóhajózt veszítettek 15,000 tonna tartalommal, a rajtuk lévő katonaság és lovasság egy részével, valamint jelentékeny hadi és vasutépítési anyaggal. Folyó hó 18-án cirkálóhajóhadunk az Allantan nevű angol gőzessel találkozott, mely

a Mororan kikötőből jött és a melyen a több mint 6000 tonna súlyu, Okahino szigetről eredő szénrakomány volt. A hajó dél felé igyekezett. Tekintettel a hajó iratainak homályosságára és a hajónapló rendetlen vezetésére, kétség forgott fenn a hajórakomány semlegességét illetőleg. Ezért a gőzöst Petrov hadnagy vezetése alatt álló kísérettel Vladivosztkba vezették, hol iratait a kobozmányi bíróság fogja megvizsgálni.

Tokio, június 20. A vladivosztki hajóhad tegnap Henasiszachi magasságában tünt el északi irányban. Nem tudni, vajjon Kamimura tengernagy hajóhadának egy része nem áll-e lesben. Vladivosztk magasságában. Kamimura tábornoknak elég ideje volt odaérni, bár a köd akadályozta. Aznap, a mikor a szállítóhajókat megtámadták, 13 csapatzállítóhajó volt a koreai szorosban. Az a körülmény, hogy az orosz hajóhadnak sikerült elmenekülnie, Kamimura tengernagy heves megtámadására adott okot. Még azt is hiszik, hogy a tengernagynak, ha az oroszoknak sikerülne Vladivosztkba jutniok, *le kellene mondania, vagy öngyilkosságot elkövetni.* A lakosság között élénk mozgalom mutatkozik, mely oda irányul, hogy a tengernagyot más személyiséggel helyettesítsék.

Tokio, június 20. Az oroszok csütörtökön az Oku és Konyina szigetek között elsüllyesztették a Jagata és Anzei nevű vitorláshajókat. 37 menekült délután Jaszasiba érkezett. A vladivosztki hajóhad cirkálása közben eddig összesen öt hajót süllyesztett el.

London, június 20. A vafankui ütközethez jelenti még a Reuter-ügynökség a következőket: A vafankui csata közben 50 japáni ágyú tüzelt az orosz állásra. Különösen a srapnelek hatása volt borzasztó. Az ütközetet a tűzéség döntötte el. Az oroszok megkerülték a japániaiak balszárnyát, ezek azonban kanyarodással megváltoztatták harcélüket és előrevonultak az oroszoknak három védelmi vonalban bámulatós módon megerősített állásába. Az oroszoknak magatartása kitűnő volt. Kucopatkín a csapatokat hadparancsban szólította fel, hogy őrizték meg bizalmukat. A Port-Arthur alatt levő japániaiak ostromágyukat szereznek. Az oroszoknak az ellenség Vafankunál való tulsulya elől való visszavonulása és a japániaiaknak az orosz állástól keletre és északkeletre való előrenyomulása annak feltévesére jogosít fel, hogy még nagyobb küzdelem várható a délkeleti vidéken.

Föngvangcsöng, június 20. Az első számú japán hadsereg itt táborozik. Minthogy itt megkezdődött az évenkénti, több hétig tartó esőzés, a hadosztályra nézve a háboru első részében van fejezve, mert az esőzések folytán támadó óriási sár és a rossz utak hosszabb ideig lehetetlenné teszi a hadi mozdulatokat.

Csifu, június 20. A japán hadsereg már csak *tizenkét kilométerre áll Port-Arthurtól.*

Szentpétervár, június 20. Ide érkezett jelentések szerint a vafankui ütközetben *a mikádó unokaöccse is elesett.*

Tokio, június 20. Ocu tábornok jelenti, hogy a stelizui csata elesettei közül *1516 orosz* eltemettetett.

EGYESÜLETI ÉLET.

(*) A Kőlcsey-egyesület ülése. Az aradi Kőlcsey egyesület választmánya ma délután Variassy Árpád kir. tanácsos elnöklété alatt ülést tartott, amelyen jelentést tett arról, hogy a muzeumok és könyvtárak országos főfelügyelőisége jóváhagyólag tudomásul vette azt a szerződést, melyet az egyesület Naményi T. Lajos íróval és bibliografussal az egyesületi könyvtárak és muzeumok őri tisztének elvállalása iránt kötött és egyelőre az 1907. év végéig megadta azt a segítyt, a mit az egyesület kérel-

mezett oly célból, hogy ezt az állást kreálhassa. Mostantól fogva évi nyolcszáz koronával többet juttat a főfelügyelőiség az aradi Kőlcsey egyesületnek, mint eddig; ezen nyolcszáz korona az egyesület tisztviselőinek járt évi hat-száz koronával együtt, összesen ezernégyszáz korona képezi azt a fizetést, a melynek ellenében Naményi T. Lajos vállalkozott a könyvtári és muzeum őri teendőik végzésére. Ezután még több apró ügyet intéztek el, mire az ülés véget ért. Jelenvoltak: Edvi Illés László alelnök, Szőlősy István titkár, Zádor Bertalan pénztáros, id. Nachnébel Odön, Almási Pál, Benedek Árpád, Kellier Izsó, Kilényi János, Székely Salamon választmányi tagok.

(*) A Fehér Kereszt közgyűlése. Az aradi Fehér Kereszt egyesület igazgatóságát, nagy választmányát, valamint az egyesület minden tagját f. hó 22-én délután 4 órára a városháza tanácsstermében tartandó és igen fontos közgyűlésre ezennel meghívom. Tárgya az ülésnek az egyesületi főorvos több fontos előterjesztése. Urbán Iván, egyesületi elnök.

(*) A vas- és fém munkások országos szövetségének aradi csakszoportja tegnap délelőtt 9 órától 12 óráig tartó szakgyűlést tartott a városháza kistermében. A gyűlésen az országos szövetség céljait ismertették, és felhívták a megjelenteket az oda való belépésre. Egyben afelől tárgyaltak, hogy mikép segítsék elő egy szocialista irányú napilap megalkotását.

Leányszöktető zongoraművész.

(Sauer Emil regénye.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, június 20.

Bécsből érdekes hírt hoz a táviró. Erdekes hírt, amelyről ugyan nem fognak annyit beszélni, mint például a Chimay hercegnő szökéséről, habár a szóban forgó eset és a Rigó Jancsi regénye között nem hiányzik teljesen a hasonlatosság. Igaz, hogy a szöktető lovag nem cigány, de Rigó Jancsihoz hasonlóan zeneművész, habár kissé nagyobb kaliberű. Mondhatjuk: világhírű. Egyébként házas ember, mint Rigó Jancsi és emellett tanár is a bécsi zenekonzervatóriumban, ahol most nagy az izgalom a sok leánynővenék között: A tanár megszöktette az egyik növendékét.

Sauer Emilről, a zseniális zongoraművészről van szó, aki európai körutai alkalmával mázsaszámra aratta a babért mindenfelé. A minő szerencsés volt a művészi pályája, olyan szerencsésnek látszott eddig a házassága is. Szép feleségével és négy gyermekével, akiknek mindegyike beillenék egy-egy amorettnak, valósággal mintaférj és apa hírében állott. Az idén egy kis könyvet is írt a művész, aki irodalmi babérokra is vágyott. A kis könyv arról szólt, hogy „nincs nagyobb boldogság a szép családi életnél.”

Noha ez a tétel épenséggel nem vehető felfedezés számba, a bécsi lapok mégis hasábkot írtak róla, hogy valóban, a szép házasság élet nagyon szép. És emellett felemlítették, hogy a könyvet Sauer írhatta meg a legjogosabban, mert hiszen az ő családi élete mintaszerű, pompás és gyönyörű. Házasságot áhító ifjak és lányok pedig mohón olvasták a művész romantikus könyvecskéjét, és sóhajtoztak.

Ezenközben már lassan-lassan szövődött egy másik könyvtémának, egy regénynek a hálózata a zenekonzervatórium egy padja, és a katedra között. Helyesebben a pad egyik igen csinos tanulónője, és a tanári szék betöltője közt. A leány előkelő bécsi család tagja volt, akire irigykedve néztek a pályatársnői; nemcsak azért, mert csinos, és tehetséges volt, de azért is, mert a művészileg hosszú haju Sauer, aki titokban minden tanulónőjének ideálja volt, különösen kitüntette kegyeivel.

Az egész dolognak pedig az a csattanója, hogy Sauer, a szép családi élet profétája ma a

fontosabb körülírt hallgatónőt egyszerűen megszöktette, a faképnél hagyván katedráját, és mintaszerű pompás és gyönyörű családi életét.

Szép felesége, és kis gyermekkel kétségbeesve siratják a művészt, aki a szöktetést oly ügyesen rendezte, hogy a rendőrség a legerélyesebb és legbuzgóbb nyomozás után még csak arra sem tudott rájönni, hogy merre vette utját a szerelmes pár: a szép leány és a boldog családi élet apostola...

Az ügyvédi talár.

(Kötelező hivatalos ruha.)

Arad, június 20.

Azzal, hogy Ausztria ellen sok a panaszunk, nem összeférhetetlen, hogy egyszeremind sokért irigykedve is gondoljunk erre a szomszédra. Mert van okunk, sajnos: nagyon bőven van, hogy haragudjunk reá. — haragudjunk fenekedő gyűlöletéért, a melylyel irántunk viselkedik, haragudjunk szemérmetlen önzése miatt, a melylyel gazdasági erőinket — vagy erőtlenségeinket — maga szolgálatába akarja állítani, haragudjunk elbizakodott gögjére, melylyel nemzeti jogainkat sérteteget; de viszont van mit irigyelnünk is tőle. Irigyelhetjük anyagi felledülését, társadalmi intézményeinek gazdaságát és fejlettségét és mindennekfelett irigyelhetjük, hogy parlamentjétől eltökélte, odaát kevesebbet beszélnek, de többet cselekszenek.

A legújabb példa ez utóbbira Körber miniszterelnök-igazságügyminiszter már említett rendelete, melyben megszabja, hogy az ügyvédek ezentúl hivatali ruhát viseljenek, amely talárnak a viselése különösen eskütételén és ítélethirdetésnél kötelező. Lám, erről a talárról mennyi szó esett már nálunk, mily sokszor fölmerült az eszméje és mennyi megtárgyalásban volt már része; de szó maradt és tett nem lett belőle. Ausztriában ellenben kevesebb volt a beszélgetés, kevesebb az elméleti ide-odagondolás, hanem megérvén a szándék a megvalósításra: reform következett reá.

És tömérdek ily osztrák példát lehetne idézni nagyobb dolgokra is, amivel azonban korántsem akarjuk azt mondani, hogy az ügyvédi talár — kicsiség csupán. Kevésnek látszik ugyan és a reform kis horderejűnek; de valójában sem nem kevés, sem nem kis horderejű. Ha csak a jogszolgáltatás formájának a komolyságát növelné, már ez is elég volna, de tulajdonképpen mélyebb jelentőségű: kihat a jogszolgáltatás velejének is a komolyságára.

Ami az elsőt: a forma ünnepélyességének az emelését illeti; az mindenki előtt világos, aki látott már nagyon komoly érdekek körül forgó tárgyaláson világos ruhába öltözött, esetleg gomblyukában piros szegfüvel viritó ügyvédet. Es ilyet csak az a szem látott, aki nem járatos a törvényszéki palotában és az ilyesmin csak az nem ütközött meg, aki született anti-harmonias tehetség. Mert megvan a helyzeteknek is a maguk aeshetikája: a törvényszéki tárgyaláshoz, ahol emberek sorsáról döntenek, a megjelenés komolysága, a cselekvény ünnepélyességéhez a forma tekintélyessége illik és bántó, ha ebbe a képbe frivol színek vegyülnek, izléstelen és a helyhez nem méltó az ügyvédi ruhának — ugyszintén a bírónak is — mindennapi disztelen disze.

Ez azonban csak a kisebb része a dolognak. A talár nemcsak a jelenet képét teszi a helyzettől megagyezővé, nemcsak a formát hozza harmoniába a tartalommal és ezzel az igazságszolgáltatás méltóságáról is közvetlenebb impressziót kelt; de egyuttal befolyásolja, emeli és hivatásának magasabb jelentőségére emlékezteti az ügyvédet is. Nemcsak a jog általánossá-

gára áll, hogy *forma dat esse rei*; de a jogszolgáltatás mikéntjére, az igazság kiküzdésére is. Elvében gyönyörű az ügyvéd hivatása és ha már a gyakorlat ettől, sajnos, sok helyen vajmi messze eltávolodott, igyekeznünk kell, hogy a gyakorlatot, amennyire lehet, visszatérítsük hozzá. És erre nézve nagy szuggeráló erő volna a tárlásban. Az ügyvéd, aki viseli, felöltvén a talárt, mint ahogy a pap felölti az ornatust, külsejében elkülönödvé a többitől, lelkében is reáeszmeinelne, hogy magasabb feladatok szolgálatában áll. Az igazság papjainak rendjébe tartozik és amit cselekszik, az erkölcsi világrend szolgálatában kellene cselekednie. Persze, a rossz pap a legnagyobb ornatásban is rossz pap marad; de vannak sokan — középen állók, a se jók, se rosszak — akiknél még fogna a suggestio és akiknek példáján beigazolódna, hogy a ruha teszi az embert.

Oly sokban utánozzuk a külföldet, amiben nem kellene, oly sokat importálunk, amit jobb volna ott hagyni, hogy az egyszer jót is tanulhatnánk. Vegyük át az igazságszolgáltatás talárját. Kárunk semmiesetre sem volna belőle, hasznunk, úgy lehet, sokszor és nagyon megbecsülendő mértékben.

IRODALOM ES MŰVESZET.

A színház műsora:

Kedd: Vénusz istenasszony, színmű.
Szerda: Vénusz istenasszony, színmű.
Csütörtök: Vénusz istenasszony, színmű.

* Orosz-japán háború az aradi színpadon. Az aradi színház nyári szezonjának legérdekesebb és legközelebbi újdonsága a *Cár és a mikádó* című darab lesz, melynek tárgya a most folyó orosz-japán háború eseményeiből van merítve. Bizonyos, hogy ennél aktuálisabb darabbal nem kedveskedhetik az igazgató az aréna közönségének. Az alkalomszerű darab valószínűleg már a jövő héten előadásra kerül.

* Vénusz istenasszony. Ahogy a „Vénusz istenasszony” látványosságainak hírére a városban széjjelviszli az a nagy társaság, amely eddig esténként gyönyörködött a darab látványosságában, aszerint szaporodik estéről-estére a közönség a színházban. Minden napra jobban megtelik az aréna s bizony el nem megy onnan senki elégedetlenül, csodálkozással eltelve a színpad ama tehnikája iránt, amely ebben a darabban bámulatosan érvényesül. A darabot csak ezen a héten adják s azután végleg lekerül a műsorról.

A pálinka halottja.

(Megfűladt a szalmazsákban.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, június 20.

A Zola Emil hatalmas irányregénye, a „Pálinka”, nem tartalmaz olyan részleteket, aminőket hébe-hóba az élet regénye dob napvilágra a szesz, a fehér mérgező romboló, emberpusztító hatásáról. Zola talán kissé romantikusnak találta volna, hogy olyasmit írjon meg, amilyen eset tegnap történt Aradon. Arról van szó, hogy egy javakorbelt férfi részegségében belefűlt a szalmazsákba.

Az eset részleteiről tudósítók a következőket jelentik:

Rataik Rezső napszámos, aki még csak a harmincas évek közepét járta, tegnapelőtt este szombati fizetését arra használta fel, hogy korcsmába menve, alaposan felhajtsa a garatra. Tömérdek bort és pálinkát ivott meg, úgy, hogy csakhamar tökéletesen megrészegett. Az ivást azonban mindaddig nem hagyta félbe, amíg a pénzében tartott, aminek azután természetesen az lett a vége, hogy valósággal tehetetlen lett. Se állni, se járni nem tudott, s

mivel a korcsmáros a záróra elkövetkeztével be akarta zárni az üzletét, két-három ismerősének kellett Rataikot Vágóhid-utca tizennegyedik szám alatt levő lakásába hazatárogatni.

Odahaza lefektették az önmagával is tehetetlen embert a szalmazsákra, és azzal eltávolították.

Vasárnap reggelre ébredve, a háznép a szalmazsákra, arccal lefelé fordulva, halva találta meg Rataikot. Természetesen azonnal értesítették a rendőrséget, ahonnan Rimanóczy Zsigmond ügyeletes rendőrtiszt és Brück Gyula dr. orvos mentek ki a helyszínére. A megejtett orvosi vizsgálat fulladás következtében beállott halált konstataált.

Miután Rataikot arccal a szalmazsákra borulva találták meg, s miután külső erőszak nyomait egyáltalán nem lehetett rajta észrevenni, a rendőrség biztosra veszi, hogy az ittas ember valahogy megfordult, s mivel arca egészen belesüppedt a szalmazsákba, levegő hiányában a szó szó szerinti értelmében a szalmazsákba fűlt. Tehetetlenségében már nem tudott megfordulni, s így pusztult el.

Az annak idején nagy garral megindult aradi antialkoholista mozgalom az utóbbi időben teljesen elaludt, pedig amint, a példa mutatja, nagy szükség volna rá, hogy végre-velahára gátakat emeljenek a romboló kórság, az iszákosság elé.

Jön a Bánffy-párt!

Vacsora Polturában.

A leleplezett összeesküvők.

Egy marosmenti vármegye székházában nagy ribillió támadt a minap. A vármegye székhelye egy híres-neves városban van, melyet messze földön arról ismernek, hogy úgy változtatja országgyűlési képviselőit, mint más ember a gallérjait.

Történt, hogy a város szabadalvú pártjának hatalmas bajszu elnöke lélekszakadva rohant be a vármegye és a város főispánjához, s ledobván remegő tagjait egy karosszékre, odaintette maga mellé a házigazdát, s miután meggyőződött, hogy az ajtó minden oldalról jól be vannak zárva, bizalmasan egy nagy ujságot sugott a fülébe:

— Méltóságos uram, baj van, rettenetes baj van.

— Ugyan micsoda baj van, kérdezte izgatottan a főispán, talán csak nem a Hieronymi file levél?

— Nem, nem, sokkal frissebb annál. Pusztulás, vér és haldoklók hörgése jelenik meg szemeim előtt. Harangok kongását, dobok pergését, zászlok suhogását halom: nyakunkon a Bánffy-párt.

— Azért ne ijedj meg ennyire derék elnököm, majd betelefonálok a várba, hogy helyezzék készenlétbe a háziezred egy kombinált századát.

— Jaj, méltóságos uram, kevés lesz annak egy század. Jó lenne kölcsön kérni a vladivosztoki hajórajt. Képzeld csak, ma este nagy vacsora lesz.

— Hol?

— Egy Bánffysta elveiről és apró zsemléiről hírhedt férfiú szőleijében. Nagy politikai merénylet készül.

— Miféle?

— Ugyan édes főispánom, értsd meg már a dolgot. Ma este alakul meg ott a Bánffy-párt, mely születése napján mindjárt bűncselekményt hord a méhében.

— Micsoda bűncselekményt?

— Hát nem tudod, hogy azt a szőllőt megvette a minap a város egy tüzerkaszárnya helyéül. Már pedig a katonai szabályok szerint a kaszárnyaterületeken politizálni tilos.

— Kedves elnököm, te vagy Magyarország legélesebb szemű pártvezére. Holnap délelőttre hívd össze a törzskart egy kis bizalmas jellegű hadita-

nácskozásra. Mi megvédjük a pártot, ha lehull a két kezünk is, ha mindnyájan elveszünk is...

Másnap ragyogóan sütött le a nap a marosmenti városra. Mindenütt élet, mindenütt jókedv, mindenütt vasárnap. Csupán a vármegyei székház egyik kipárnázott ajtaju termében ül boros hangulatban néhány komor lelkületű férfiú. Az asztalon térképek, választói névjegyzékek, titkos irományok hevernek. A fogason levetett páncélingek és leoldott álszakállak csüngenek. A bejáratok előtt vármegyei hajduk állanak őrt kivont és élesre fent bajusszal. Lélek az ajtón se be, se ki.

Az értekezletet a háziur nyitja meg.

— Hogy miért hívtuk össze az urakat, szólt, azt bizonyára tudni fogják. Tegnap este alakult meg városunkban alattomos módra a Bánffy párt. Hála a pártelnök előrelátó intézkedésének, egy jegyzék van kezeim között, melyből világosan kitűnik, hogy kikből áll az összeesküvők kicsiny, de elszánt csapata. Egy megbízottunk járt ma reggel a helyszínen, aki a nevezetes szőllő vincellérével folytatott alapos és beható eszmecsere után nemcsak a jelenvoltak névsorát állapította meg, de kezeim között van ama beszélgetések tartalma is, mely a gonosz célzatu kortesvacsorán lefolyt.

— Halljuk, halljuk!

— Hát ime hallják: Még nem volt egészen este, mikor az egyik vendég, különben békésnek látszó városi főügyész így szólt: „Már alkonyul.” Egészen világos, hogy ez a kijelentés a szabadalvú pártra vonatkozott. Utánna egy mandula szemű fiskális szólalt meg: „Vágyom már egy kis gulásra.” Ez arra vonatkozott, hogy gulássá vágyik aprítani bennünket. Volt ott egy városi tanácsos is, aki egyre csak azt hajtogatta, hogy: „Szalmazsák a vízbe,” ami azt jelenti, hogy a mi pártunk nem erősebb egy szalmazsáknál. Volt a vészlakomán politikai kártyajáték is, ahol egy rebellis ujságíró így aposztrofált engem: „Én a vajdái nem bánom, csak a pénzem sajnálom,” vagyis avval nem törődik, hogy velem, a város vajdájával mi lesz, csak a pénzt sajnálja, amit a Bánffy-párt kasszájába kell befizetni.

A társaság elképedve, halotthalványan vette tudomásul a nagyjelentőségű előterjesztést, s bár mindenkinek lett volna mondani valója, a jogos fölháborodás nem adott hangot a társaság ajakára. Mikor így hallgatva már több óráig ültek együtt, megkopogtatták kívülről az ajtót a páncélingek és álszakállak egy pillanat alatt lekerültek a fogasról. Mire az ajtó megnyílt. Az ijedség azonban fölöslegesnek bizonyult, mert csak egy képes levelezőlapot kézbesítettek a főispánnak, melyen ez állt:

„Hívén az Urban, Iván sok bort,
Most üljük vigan a kaszárnya-tort.”

A levelezőlap alá egy sereg név volt írva.

A tanácskozó törzskar sokatmondólag nézett össze a levelezőlap láttára, s kezeiket dörzsölve, megegyedetten konstataáltak, hogy mégis csak ügyetlen legények ezek a Bánffysták, mert ime, maguk szolgáltatták az ellenfél kezébe a konspirálók névsorát. Miután az elnök még arra kérte a vezérkart, hogy mátol kezdve permanenciában maradjon: a társaság zugás és moraj közt oszlott széjjel, miközben a hangzavarból e szavak hallatszottak:

— Majd megmutatjuk mi, hogy kinek alkonyul!

TANÜGY.

(—) Vizsgálat a siketnémák iskolájában. A közoktatásügyi miniszterium az aradi siketnéma iskolának az évet bezáró nyilvános vizsgálatát f. hó 22-ikére, azaz szerdára tűzte ki. Kezdetre reggel 8 órakor, vége körülbelül 11 órakor lesz. A növendékek kézimunkáiból, agyagmunkáiból és rajzaiból két tanteremben kiállítás rendeznek. Az érdeklődőket szívesen látják.

Uri leányok regényes kalandja.

(Szökés a szülői házból.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, június 20.

Két vidéki kisasszony regénye foglalkoztatja ma a szegedi rendőrséget. A regényben találhatók bőven anyag a költőnek, az operett-íróknak, sőt uram bocsá . . . még a naturalisztikus íróknak is. Két bohó leány hiszékeny elméje szövögette a regény szálait, melyet az élet olyan kegyetlenül összetépett. És az a vigasztaló, hogy még kegyetlenebb is lehetett volna, mint milyennek mutatkozott.

Egy Szeged közvetlen szomszédságában levő városkában egymás közelében két urfi család lakik. Mindkettőjöknek két felnőtt hajadon leánya, akik a leánysziv egész tisztaságával csüggetek egymáson. A nagyobbik leánynak a menyasszonyi ruháját már készítették is gordon kezek, mert a kérő alakja már mutatkozott a távolból. A leány sokat ábrándozott, de ábrándjaiba nem a kérő deli alakját, mosolygó bajszos ábrázatát, hanem a zárda-élet magánosságát szövögette. Apáca akart lenni.

Szülei hallani sem akartak tervéről. A leány már korábban élt zárdában és lelkét a hit malsztja töltötte be. Ábrándjait megosztotta a szomszédban lakó ifjabb barátnőjével. Együtt tervelték ki, hogy apácák lesznek és legyőznek minden akadályt. Elhatározták, hogy szöknek. A leányévek összes édes apróságait, elzálogosították, sőt még ágyneműiket és felesleges ruháikat is. Azt tervelték, hogy Németországba utaznak. Mert ott van olyan zárda, ahova szülői beleegezés nélkül is fölveszik őket.

Akkor este, mikor elkészültek, szakadt az eső és a távolból dörgés moraja hallatszott. Nos, hadd szakadjon akár a jégeső is, gondolták, magis elszöknek, ha csak a mennyboltozat le nem szakad. Az egyetlen gyertya, mely busfényvel égett, megvilágította sápadt arcukat. Sirtak és imádkoztak. Megirták bucsuleveleiket a szüleikhez, hajfűrtjükből néhány szálát levágtak. Kocsiba ültek és hajtattak az állomásra.

Hajnali pirkadáskor, amint karonfogva sétált a fészkekből kiröppent két leányka a szegedi állomáson, egy szemölcsös állu, galléros, kemény arcú, természetes hölgy rájuk kiáltott:

— Ni-ni, de édes arcok!

És szurós szemeket vetett rájuk. Anyai nyájassággal kérdezgette ki őket, mi járatban és hova utaznak. Azok töviről-hegyire elmondták: szökünk a zárdába. A galléros, kövér hölgy szörnyen megdicsérte őket elhatározásukért, mert — ugymond — ő is egy zárda élén áll. Mivel nagy gallér volt a nyakában, csakugyan zárda alaknak nézett ki.

— Egy kicsit világos ruházatban vagyok most, — szólt a szemölcsös állu, galléros hölgy, — de csak azért, hogy a vasuton feltűnést ne keltsek.

Majd rábeszélte a két tapasztalatlan leánykát, hogy ne Németországba, hanem Nagyváradra menjenek.

— Minek mennének külföldre, mikor itthon is van olyan zárda.

A két leányka gyermeki bizalommal bízta sorsát a galléros hölgyre. Délután érkeztek Nagyváradra. Konflis vitte őket a galléros hölgygel a város végén, a Pece partján egy vörös zsálos, kékre mázolt magas földszintes ház elé. Az udvaron minden csendes. A folyosón a szobák megszámozva, mint a zárdában. A két leányt egy szobába szállásolták. Egy óráig pihentek, akkor dörömböltek ajtójukon. Férfi hangokat hallottak. Szilaj, borzú hangon kiáltotta valaki:

— Gyertek ki, galambok!

A két leány megrémült. Férfiak a zárdában! Akkor talán nem is zárda. Férfi nem fordulhat meg zárdába. Néhány percig az ijedségtől szivverésük is majd elállott. Bármilyen tapasztalatlanok voltak is, a folyosón kifejlődő durva zajból megértették, hogy nem a zárdában, hanem a pokolban vannak. Itt gyorsan határozni kellett. Határoztak is. Kiugrottak az ablakon és futottak, futottak a vasut felé.

Az állomáson tanácsot tartottak. Szóba eredtek egy asszonysággal és az tanácsolta nekik, hogy forduljanak egy *Steinerné* nevű asszonynak, aki nevelőnőnek elkövetiti őket valahová. Nevelőnő állást azonban nem kaptak, mert semmi okmányuk sem volt.

Az idősebb leány irt egy szegedi barátnőjének, hogy várja meg a szegedi állomáson őket. Egy nagyváradi jószívű pap adott nekik 20 koronát utiköltségre. Tegnap érkeztek Szegedre. Itt nemcsak a barátnő, de kétségbeesett atyafiság is várta őket. Az atyafiság átvette a sírívó leányokat. Kölcsönösen örültek egymásnak, de legboldogabb volt a szegedi rendőrség, mert a két leány szökése három napig foglalkoztatta őket.

Böhm Adolf életbiztosítása.

(Pör az Ipar- és Népbank ellen.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, június 20.

Csak tegnap temették el Böhm Adolfot és ma már megindult a pörösködés a szerencsétlen ember „hagyatéka” körül. Ha ugyan hagyatéknak lehet nevezni azt az életbiztosítási kötvényt, amelyet bár Böhm Adolf kötött, de amelyet annak idején, mikor a sikasztás kiderült, némi visszatérítésként az Aradi Ipar és Népbankra ruházott át. A most kifizetendő életbiztosítást akarja most az özvegy a pénzintézetől elvitatni.

Böhm Adolf ugyanis még direktorsága fénykorában huszonháromezer koronára biztosította az életét egyik nagyobb biztosító vállalatnál. A kötvény úgy szólt, hogy a pénzt Böhm halála esetére özvegyének köteles a társulat kifizetni.

Mikor a nagyszabású sikasztás kiderült, de amikor még nem tettek Böhm ellen büntető feljelentést, a bukott direktor úgy akart segíteni magán, hogy veszett fejszének a nyeléként átruházta a bankra a biztosítási kötvényt, sőt nejjével is oly értelmű nyilatkozatot íratott alá, hogy lemond igényeiről a bank javára.

Mikor ez már megtörtént, beadták a büntető feljelentést, Böhm fogságba került, ahonnan csak azért szabadult meg néhány napja, hogy ne a fogházban haljon meg. Pár nappal kiszabadulása után meghalt, amivel aztán egyszerre esedékessé lett a biztosított összeg, amelynek felvétele iránt az Aradi Ipar és Népbank már meg is tette a kellő lépéseket.

Böhm Adolf özvegye azonban a kérdéses huszonháromezer koronát a maga számára igényli. Immár meg is bizott egy előkelő aradi ügyvédet, hogy ezen igény érvényesítésére tegye meg a törvényes lépéseket. Az özvegy arra alapítja megindítandó keresetét, hogy miután az életbiztosítás az ő javára kötött, férje egyedül nem mondhatott le az ő jogáról is, illetve nem ruházhatta át a bankra a kötvényt. Az pedig, hogy ő is aláírt olyan nyilatkozatot, amelyben a bank javára lemond jogairól: az jogi szempontból két ok miatt nem jogosíthatja fel a bankot a pénz felvételére. Elsősorban azért nem, mert ő azzal a kifejezett feltétellel írta alá az okmányt, ha férje ellen nem tesz

feljelentést; ezt a feltételt a bank nem tartotta be. Következésképp az eskirt érvénytelen. De nem a bankot illeti a pénz másodsorban azért sem, miután az akkori idők rettenetes izgalmai s a férjeért való aggodás olyan lélekállapotba hozták őt, hogy nem volt szabad akarata és elhatározása birtokában, mikor az okmányt aláírta.

Ezek lesznek az indokai annak a keresetnek, a melyet Böhmné ügyvédje az Aradi Ipar és Népbank ellen már holnap benyújt az aradi törvényszékhez.

Böhm Adolfot tegnap délelőtt temették el az izraelita temető halottasházából. Az egyszerű, különben disztelen temetésen a szerencsétlen ember családján kívül még többen, köztük az Aradi Ipar és Népbank néhány hivatalnok is részt vett. A koporsó felett *Krausz Jónás* helyettes rabbi mondott bucsuztatót, majd *Adler Andor* emlékezett meg a halotról. Ezzel a gyászszertartás véget ért.

HIREK.

A lapkihordók sztrájkja.

— A legújabb bérharc Aradon. —

Arad, június 20.

Nulla dies sine linea — és nincs nap sztrájk nélkül. Különösen Arad az a város, a melynek a sztrájk eddig ismert változataihoz talán kivétel nélkül szerencséje volt. A minap a kőművesek sztrájkoltak, azelőtt a vasutasok; tegnap nyugodtan hajtottuk le fejünket, de ma arra ébredtünk, hogy újra sztrájk van. A levegőben van ugylátszik ez a betegség, mely orvosságul a béremelést kívánja, de minél sikeresebben gyógyítják evvel az orvosszerral, annál jobban terjed.

A legújabb sztrájk bennünket, az ujsághoz tartozókat, lapbelieket érdekel. De érdeklí közvetlenül az olvasó közönséget is. A lapkihordókat fogta el a sztrájk-epidémia s ma este az összes aradi lapkihordók bejelentették gazdáiknak, hogy holnap, *kedd reggeltől kezdve nem hajlandók a lapot kihordani.*

Hát ez a legújabb sztrájk. És így jutnak a hírlap előállításának legkevesebbet emlegetett munkásai ahhoz, hogy egyszerre fontos tényezőkként szerepeljenek a hírszolgáltatás mezéjén. Ha így haladunk, lassankint olyan munkásszakcsoportokat és olyan alkalmazottak ipartársulatait fognak a sztrájkolás útján megismerni, amelyekről azelőtt azt sem tudtuk, hogy léteznek-e egyáltalán?

Mi legalább, idebent a lapnál, már attól is drukkolunk, hogy holnap a nagy A betűk és a pontos vesszők, holnapután a nyomdafesték és kefelevonatok fogják bemondani a sztrájkot, miután semmi sincs új a nap alatt s miután már a lapkihordók is vannak akkora testület, hogy sztrájkolhassanak.

A munka beszüntetését a késő esti órákban jelentették be a lapkihordók, olyan időben tehát, amikor megfelelő és zavartalan üzemét a lapexpediálásnak biztosítani már nem lehetett.

Kiadóhivatalunk mindazonáltal gondoskodott a helyzet lehetőségeihez képest arról, hogy lapunk e száma a kikordók sztrájkja dacára minél korábban eljusson olvasóinkhoz; bizonyára lesznek azonban fennakadások és késések, amelyekért ezennel előre elnézést és jóakaratot kérünk.

Mindenkit érhet baleset: az olvasót az, hogy elkésetten kapja kézhez az ujságját, minket pedig majd akkor ér, ha a sztrájknak tényleg béremelés lesz a vége. Sem az olvasóra, sem reánk nézve nem lenne vigasztaló az a tudat, hogy a mi veszteségünk az érzékenyebb.

— **Gyermekkórház Aradon.** E hó 22-kén szerdán délután négy órakor érdekes ülése lesz az aradi Fehér Kereszt egyesületnek a városháza kistermében. *Leitner* Ernő dr. az egyesület főorvosa többek között jelentést tesz majd arról, hogy egy helybeli előkelő család, amely a jótékony terén eddig is vezető szerepet játszott Aradon, *nyolcvanezer* koronás alapítványt tesz egy teljesen felszerelt gyermekórház létesítése céljából. A kórházban harminc gyermek számára lesz hely; a kezelést a Fehér Kereszt egyet fogja végezni.

— **A király unokája Rózsahegyen.** Liptó-Rózsahegyről jelentik, hogy Augusztia bajor királyi hercegnő tegnap érkezett oda férjével, gróf Seefried Ottóval és gyermekeivel. A hercegnő családja az egész nyarat ottani nyaralójukban tölti. A grófi család annyira megkedvelte Rózsahegy vidékét, hogy már évek óta a nyári hónapokon át mindig ezen vadregényes vidéken tartózkodik.

— **Vas Gereben emlékezete.** Az Országos Irodalmi Szövetség által rendezett Vas Gereben-emlékünnepep tegnap délben folyt le a tolnamegyei *Fürge*d pusztán. Leleplezték nagy ünnepséggel azt az emléktáblát, amelyet a szövetség Vas Gereben szülőházába illesztett. Az ország minden részéből összegyűlt ünneplőket Székesfehérváron az ottani dalárda énekszóval fogadta, majd a Vörösmarty-Körnek monstre-küldöttsége és számos érdeklődő csatlakozott hozzájuk. Fél 12 órakor *Fürge*d állomásra érkezett a különvonat, ahol a vendégeket és *Molnár* Viktort, a kormány képviselőjét *Szévald* Móríc főszolgabíró üdvözölte. Onnan 114 kocsin hajtottak be a vendégek a fürgei kastélyhoz, az ünnepély színhelyére. A kastély kertjénél felállított diadalkapunál *Lamm* nagybirtokos fogadta a vendégeket és hívta meg nagy dejeunerre. Tizenkét óra után a tiszt lak előtt, ahol Vas Gereben született, már mintegy 8000 főnyi néptömeg várta az ünnepély kezdetét. Az emléktábla körül elhelyezkedtek a Magyar Tudományos Akadémia, a Kisfaludy-társaság és egyéb irodalmi társaságok küldöttségei és a szomszédos községek képviselői. *Vértessy* József, a székesfehérvári Vörösmarty-kör igazgatója ismertette az emléktábla leleplezésének történelmi előzményeit. Majd átadta a szót *Rákosi* Jenőnek, a kitirenetikus tapsvár fogadott. *Rákosi* Jenő előbb a nép közé ment, azoknak mondta el nagy tetszés mellett, hogy ki volt Vas Gereben, mi je volt a magyar népnek és miért érdemelte meg ezt a mai ünnepséget, azután a felállított díszemlévről mondotta el klasszikusan szép beszédét. Azután *Földes* Imre előadta alkalmi költeményét, melyben lelkes szavakkal, poétikusan emlékezett meg Vas Gerebenről. Majd *Pekár* Gyula, az Országos Irodalmi Szövetség ügyvezető alelnöke tartotta meg záróbeszédét. Beszéde után lehullott a lepel az emléktábláról, miközben a dalárda elénekelte a Szózatot és ezzel a szép ünnepség véget ért. Fél két órakor a kastély parkjában közöbéd volt, amelyen számos felkőszöntő hangzott el. Az első báró *Fiáth* Pál főispán mondta el a királyra.

— **Stengi Andor sikere.** *Stengi* Andor, aradi kir. iparfelügyelő, akit a Békésgyulán kiűtött és már-már igen komoly mérveket öltő építőmunkás sztrájk lecsillapítására a kereskedelemügyi miniszter táviratilag küldött ki, rövidesen igen szépen és sikerrel fejezte be a reábizott munkát. Két napig vezette az alkudozásokat; ez alatt az idő alatt két békéltető bizottsági ülés volt Gyulán, amelyek közül az egyik éjfélig tartott. Ezen az ülésen *Lukács*

György dr. főispán és *Dutkay* Béla polgármester is részt vettek. Az alkudozások eredménye az lett, hogy a sztrájk szombaton este megszűnt.

— **Megőrült a vizsga miatt.** Pozsonyból táviratozzák, hogy az ottani főreáliskola *Regl* János nevű nyolcadik osztálybeli tanulója ma, közvetlenül az érettségi vizsga előtt megőrült. A pozsonyi kórház főorvosának vélekedése szerint a diák elmebaját a vizsgától való félelem okozta.

— **Érdekes házasság.** Pozsonyból írják: *Triesch* Irén, a berlini Kleines Theater tagja, aki tavaly a Gorkij Ejjeli menedékhely című darabjában valóságos lázba hozta a budapesti közönséget, férjhezment *Lamont* pozsonyi zongoraművészhez.

— **Az ágrisi jegyző felfüggesztése.** Az aradmegyei közállapotokra szomorú fényt vetnek a sűrű egymásutánban ismétlődő községi jegyzői felfüggesztések. A legfrissebb ezek közül az ágrisi jegyzőnek, *Gregus* Józsefnek felfüggesztése. *Gregus* ellen az utóbbi időben úgy az alispánhoz, mint a ternoval főszolgabíróhoz több feljelentés érkezett, amelyek folytán megindult a vizsgálat, a melyet *Lengyel* Sándor dr. ternoval főszolgabíró *Kulcsár* István pénzügyigazgatósági számvevő segítségével vezetett. A vizsgálat az anyakönyvi kivonatok kezelése körül több szabálytalanságot fedezett fel s ezenkívül is több esetben helytelennek találta a jegyző ügyvezetését. Negyvenkét ilyen szabálytalanságot sorol fel a végzés, a melylyel *Gregus* Józsefet felfüggesztették. A főszolgabíró felhívására tíz magánfél is jelentkezett panaszra a jegyző ellen, a ki immár hét esztendeje vezeti a község ügyeit. A jegyzői állásra helyettesül egyelőre *Borbély* segédjegyzőt rendeltek ki.

— **Ellopott nő nyaklánc.** A bécsi rendőrigazgatóság körözvényben értesíti az aradi főkapitányságot, hogy Bozen és Grác között egy vonaton ismeretlen tettesek feltörték egy ládat, amelyből 20 ezer koronát érő briliáns női nyakláncot elloptak. A nyaklánc 77 drb. azsüt foglalatu (ezüst) legtisztább gyémánt kőből áll. A lánc 20 részre széjjel szedhető. 17 rész 4-4 kőből áll, közepén nagyobb briliánsból való csillaggal, amely körül hat darab kisebb briliáns kő sorakozik. A nyaklánc csatján 2 egyszerű briliáns kő van. A ki a nyakláncot megszerzi, 2 ezer 400 korona jutalomban részesül.

— **Kubelik ikrei.** Budapesti tudósítók jelentik, hogy *Kubelik* Jant, a debraceni civisse vedlett világhírű hegedűművészt nem várt családi boldogság érte. Felesége, született *Szell* Marianna ugyanis *Kolinban* ma két leánygyermeknek adott életet. Ugy a boldog mama, mint a két kis *Kubelik*-lány szokás szerint a körülményekhez képest jól érzik magukat.

— **Az aradi vasutasok újbóli feleskete.** A legnagyobb csendben, mondhatni titokban érdekes aktus folyt le ma délelőtt a magyar államvasutak aradi üzletvezetőségének hivatalos helyiségeiben. Az összes tisztviselőket behívták erre a napra, még azokat is, akik szabadságon voltak. Valamennyien talpig feketében jelentek meg, hogy felesküdjének hivatali kötelességük megtartására. Erre az aktusra főleg azért volt szükség, mivel a sztrájk alkalmával kiderült, hogy a vasutasok nagy része egyáltalán nem is tett esküt. Állítólag a régi esküminta helyett újat kellett elmondaniuk a tisztviselőknél. *Sztankovics* Miklós üzletvezető holnap megindul a vonalra, hogy a külső forgalom személyzetétől is kivegye az új esküt.

— **Lezuhant az erkélyről.** A Bécs melletti *Badenből* telegrafálják, hogy ott *Scheiber* Ferenc 75 éves magánzó, amint lakásának erkélyére

kiment, az erkély lezuhant, s *Scheibert* maga alá temette, aki szörnyet halt.

— **Házasságok.** *Losonczy* Zoltán, az aradi újságíró gárda szép tehetségű, rokonszenves tagja, tegnap vezette oltárhoz Nyiregyházán *Szentkirályi* Mártát, aki *Rózsa* Lili néven az aradi színnazjáró közönség dédelgetett kedvence volt.

Hauslicht Dénes, az aradi 33. sz. cs. és kir. gyalogezred kapitánya tegnap tartotta esküvőjét *Temesvárott* *Fischer* Szeréna kisaszonnyal, *Fischer* Sámuel murányi nagybirtokos leányával.

— **A trónörökös nejét adoptálják.** A Budapesti megjelenő *Új Hírek* című lap írja, hogy Bécsből kapott értesüléssel szerint *Ferenc Ferdinánd* trónörökös nejét, *Hohenberg* hercegnőt, született *Cbotek* Zsófia grófnőt legközelebb adoptálja a mecklenburg-sterlitzi fejedelmi ház, a ki az adoptálással az uralkodóház tagjával egyenrangúvá emelkedik. A király hozzájárult az adoptáláshoz, a melyet, mint az uralkodó kegyességének nagy ajándékát a trónörökös könyörgött ki felesége számára. Budapesti tudósítók e hírre nézve tudatja, hogy a dologról a főváros illetékes köreiből mit sem tudnak.

— **Szenzációs találmány.** *Berlinből* telegrafálják: Egy itteni elektrotechnikus új akkumulátort fedezett fel, mely az automobil eddigi 70—80 kilométernyi sebességét 245—250 kilométerre emeli óránként.

— **A horvát egyezmény elfogadása.** Budapesti tudósítók táviratozzák, hogy a magyar-horvát pénzügyi egyezmény tárgyalására kiküldött regnikoláris bizottság ma teljes megegyezésre jutván, az egyezményt úgy magyar, mint horvát részről elfogadták. *Tomasics*, a horvát bizottság elnöke köszönetet mondott *Wekerle* Sándornak, a magyar bizottság elnökének a tárgyalások higgadt vezetéseért, mivel a bizottságok működése befejeződött.

— **Halálozás.** *Lukács* Alajos magánzó ma délben Gyorokon meghalt. Az elhunyt 84 éves volt. Halálát nagyszámu rokonság siratja.

— **A kurticsi pénzszekrény megkerült.** Szombati számunkban megírtuk, hogy ismeretlen tettesek betörték a kurticsi öngyógyítóegylet pénztárába, és egy *Wertheimkasszát*, amelyben 12 korona készpénz, valamint 60,000 korona értékű váltó és értékpapír volt elhelyezve, elloptak. *Kisjendről* most azt jelentik, hogy az onnan *Nadab* felé vezető ut árkában megtalálták a pénzszekrényt, a melyből csak a 12 korona készpénz hiányzott. Az összes papirokat hiány nélkül megtalálták.

— **Szerencsétlenül járt turisták.** A berni egyetem három orvostanhallgatója *Keller* (Neuenburgból), *Krebs* (Bernből) és *Schausonn* (Gersből) ma reggel vezető nélkül nekiindultak a Goldenhornnak. A meredek hófalon lecsuszta, *Keller* és *Krebs* a mély hasadékba estek. *Sausonnet* hóhidra jutott, hol csákányát meg erősítette és a kötelet, a melyen *Keller* és *Krebs* lógtak, a körül csavarta. Közben könnyen megsebesült. Nem tudván maga segíteni, lesietett *Kanderstegbe*, honnan délben 12 vezető és négy teherhordó indult el. A mentőcsapatnak este felé kellett volna a baleset helyére érkezni. A lezuhantak sorsáról még nem tudni bizonyosat.

— **A Maros halottja.** *Bondár* Istvánt, aki szombaton fürdés közben a Marosba fullt, ma a várba vezető fahidnak a vár felé levő oldalán partra vetette a víz. A holttestet bevitték az alsó temető halottas házába.

— **A szobafestők sztrájkja.** A *temesvári* szobafestő- és mázó munkások sztrájkja a tegnapi nappal véget ért. Összesen 165 munkás lépett sztrájkba, kik közül 180 olyan munkás volt, kik nem bírtak munkakönyvvel, tehát nem is kitanult segédek. A kiküldött vegyes bizottság tegnapi tanácskozásán kimondották, hogy mindazon munkások, kiknek munkakönyvük nincs, két évi gyakorlati időre bocsátatnak, melynek letelte előtt béremelésre igényt nem tarthatnak. A többi munkások napibére pedig 20, 40 és 60

fillérrel emelendő. A két évi gyakorlati idő letevével a gyakorlatosok bérminimuma 3 koronában állapítandó meg. A városon kívül 1 kor. illetve 1.20 korona pótléket kapnak a munkások. A sztrájkolók az összes pontokat elfogadták és ma már valamennyi munkába lépett.

— **A vasúti pénztáros katasztrófája.** Megdöbbentő vasuti szerencsétlenség történt tegnap délután Nagyszalontán. A nagyszalontai vasúti állomás pénztárosát egy robogó vasúti kocsni elgázolta és egyik lábát teljesen elmetszette. A katasztrófa úgy történt, hogy a szerencsétlen ember két sínpar között állott. Az egyik sínparon a személyvonat robogott, a másikon két teherkocsi szaladt mozdony nélkül. A pénztáros a személyvonatra figyelt és a gyorsan rohanó teherkocsik elütötték. A kerekek alá került; egyik lábát a kerekek teljesen elmetszették, de a szerencsétlen embernek volt annyi lélekjelenléte, hogy a kocsni alá huzódott, hogy a borzalmas katasztrófa kívül legalább más baja nem történt. A szerencsétlenség nagy rémületet keltett a pályaudvaron. A katasztrófa áldozatát rögtön ápolás alá vették, állapota rendkívül aggasztó.

— **Adomány a Kossuth-szoborra.** Az aradi önkormányzat szabóiparosok szakcsoporthoz Berán Antalnak szánt koszorú megváltás fejében 10 koronát juttatott a Kossuth-szobor alapra.

— **A bika nem fizet.** A legutóbbi bikaviadalon az egyik bika fölötté furge volt. Egyre átugrta a korlátot s a banderillo csak nehezen tudott menekülni szarvai elől. Az egyik páholyban éltesebb urat kisé kövéres nevével s mind a ketten izgatottan nézték a veszedelmes látványosságot.

Az egyik bika olyat ugrott dühében, hogy majdnem a páholy magasságában lebegett egy másodpercre.

A hölgy ijedten kiáltott férjének:

— Az istenért; Simon! Vigyázzunk, még a páholyba ugrik!

A férj azonban nyugodt maradt és így biztatta nejét:

— Ne féj! Nem jön az a páholyba! A bika nem olyan marha, hogy ötven koronát fizessen!

— **Tolvaj éjjeli örök.** A napokban Ujpesten tűz pusztított Ecker András kékfestő festékeskedésében és a szomszédban levő Pressler Samu vendéglőjében. A károsultak a tűzből megmentett áruk őrzésére felfogadták Balogh János váci születésű 36 éves és Gaál Ágoston nagyorosi születésű 21 éves rovott multu nap számot. Ezek éjszakánként őrizték az árut, hogy tolvajok ne férközhessenek hozzá. Ők maguk azonban visszaélve a helyzettel, alaposan megdézsmálták az őrizetükre bízott holmit. Majd összehajtották egy csomó festék árut, több üveg pezsgőt, bort és a lakásukra akarták szállítani. — Az utcán őrt álló rendőr azonban megfigyelte az éjjeli örök meszkedését, amikor elakarták szállítani a lopott holmit, letartóztatta őket. Bevitte az újpesti kapitányságra, ahonnan az ügyészséghez szállították a tolvaj éjjeli örököt.

— **Szenzációs felfedezésről ad hírt egy bécsi tudósítás.** Egy Tuschek nevezetű szőlőművelésügyi vizsgálatok közben azon meggyőződésre jutott, hogy a phylloxerának tulajdonított pusztulása a szőlőknek nem ezen féreg közvetlen hatásának tulajdonítandó, hanem az *elateridák* (Pattanó bogarak) családjába tartozó ugynevezett *agriotes ustulatus*, vagy ezzel nagyon közel rokon bogárnak az álcája. Az effajta álcák az ugynevezett drótféreg neve alatt ismeretesek és nagy pusztítást visznek gyakran a vetésekben is véghez. A szóban levő drótféreg a szőlőtetőke főgyökerein furja magát belé a venyige belébe és ezáltal gyöngíti meg a növényt annyira, hogy hajszályökereinek a phylloxera erőt vesz és azokat lesorvasztja. Kísérletek bizonyítják, hogy az ilyen férgek által támadott amerikai kultúrák is elpusztultak, ellenben oly európaiak, melyeken a drótféreg pusztításának nyoma nem voltak meg, a phylloxera dacára is tovább virultak. Az új felfedezés mellett szólana, hogy a phylloxera a talaj és a faj minőségéhez képest különböző hatással van a mi csak úgy magyarázható, ha föltesszük, hogy a szőlőtetű, hogy nem közvetlen oka a pusztulásnak, hanem — kísérője. Ha ezen fölfedezés alaposnak bizonyulna, akkor a szőlőkultúra újabb fordulat előtt állana, mert a belfuró lárvák, illetőleg az azokat termelő bogarak könnyebben összefoghatók és megsemmisíthetők volnának és így a védekezés az általános pusztulás ellen más alapon és biztosabban volna eszközölhető.

— **Agyonszaggatta a kutya.** Klagenfurtból táviratozzák: Sotesgal faluban történt tegnap, hogy Grius földművelő összeveszett fiával és a szóváltásból dulakodás támadt. A nagy házórtó kutya a verekedők közé rohant és a fiút darabokra szaggatta. Az asszonyt, aki el akarta választani férjét és fiát egymástól, a kutya szintén összemarcangolta. A szerencsétlen fiú meghalt, anyjának sebei is súlyosak.

— **Füldő évad.** Azon t. olvasóinknak kik a nyári hőség elől menekülve, fürdőre vonulnak vissza, utazási és egyéb cikkeik beszerzésére legelőnyösebben ajánljuk Porter Vilmos Nagy Áruházat a Szabadságtéren. Az ott kapható zóna bőröndök kofferok, nádfonatu uti kosarakon kívül különös figyelmet érdemel a rendkívül gazdagon felszerelt bőrárú raktár. Pénz. névjegy, levél cigaretta és szivartárcák, tiollette és piperecikkek — mint fejtétlen szükséges utitárgyak — pazar választékban és a mi a fő, rendkívül olcsón kaphatók.

— **Parketta tűkrőnyes lesz Vojtek és Weisz-féle parkett-viasz használatától.** 1 doboz 1 korona. 44

— **x— Pármal ibolya-szappan.** E név alatt pár év óta egy kitűnő mosdószappan van forgalomban. Ki ne szeretné az ibolya illatot? S ha a kedves, gyöngéd illattal ellátott szappanról még azt tudjuk, hogy az arcbort finomítja, üdíti, ugyannyira, hogy még a legérzékenyebb arcbőrök is nagy eredménnyel használják s ha tudjuk azt, hogy hasonló finom minőségben ilyen árértékű szappant nem is lehet kapni, akkor méltán várhatjuk, hogy a közönség nem szánalmas pártolás céljából, hanem saját érdekében fogja használni a kiváló magyar gyártmányt. 1 db. 80 fillér, 3 darab 2 korona 20 fillér. Készíti Szabó Béla piperezszappangyáros, Miskolcon. Kapható Aradon, Vojtek és Weisz gyógyáru kereskedésében, Maresch Gyula és Hegedűs Gyula kávé, pipere és illatszerezletében. 611

TÖRVÉNYKEZÉS.

A szerelemföltő aggastyán.

— Esküdtszéki tárgyalás. —

Arad, június 20.

Az aradi esküdtszéki ciklus mai első napján egy meglehetősen öreg ember, sőt a szerelem szempontjából aggastyánnak nevezhető vádlott állott az esküdttek előtt. Az ügyészség vádirata szerint Buzdug Demeter aradi lakos huszonöt éven keresztül élt vadházasságban Bodó Józsefnéval, aki azonban az évek során nagyon ráunt az iszákos és kihült szerelmű udvarlóra.

A múlt év tavaszán azután szépen ki is tette a lakásából a megunt szerelmeit. Az öreg, de nem vén ember azonban nagyon szívére vette a dolgot, s rövid időre rá már kopogtatott a hűtlen asszony szobájánál. Kért rimánkodott, hogy fogadja vissza kegyelme, amit azonban a másodvirágzású özvegy nem akart megtenni. A kidobott udvarlóban azonban a késői szerelem olyan magasra lobbantotta az érzelmeiket, hogy elkeseredésében revolvert rántott elő és rálőtt volt kedvesére. Azután önmaga ellen irányozta a fegyvert, azzal a szándékkal, hogy agyonlővi magát.

A sors azonban kegyesebb volt, mint a szerelmes asszony s a golyók veszélytelenek maradtak. Az asszonyt ugyan horzsolta az egyik, de őt magát nem találták. Az ügyészség szán-

dékos emberölés bűntettének kísérlete miatt emelt vádat ellene.

Ma került az ügy az esküdtbírók elé. Parecz Gyula dr. és Auszterweil László dr. törvényszéki orvosok megfigyelés alá vették a vádlottat, akiről konstatálták, hogy a tetli elkövetésének idejében is, jelenleg is épelméjű ugyan, de annyira felindult volt, hogy akartának szabad megnyilatkozásában korlátozva volt.

A tárgyalás elnöke Fábrián Lajos dr. ítélőtáblai bíró, szavazók Földes János és Köller János bírák, jegyző Uray József, ügyész Szokolczay Lajos és védő Czédly Károly dr. volt. Az esküdtszék a következőképp alakult meg:

Berger Izidor, Bruckner Lipót, Pless Herman, Maresch Gyula, Heim János, Szirmay Antal, Herschkovics Emil, Dengl Lajos, Nyári Vilmos, Berta Titusz, Dáni János, Kell Lipót dr. rendes esküdtök; Lészai Sándor és Gedeon János pótesküdtök.

A vád- és védbeszédek elhangzása után az esküdtök határozathozatal végett visszavonultak és verdiktjukban az emberölés kísérletének vádját könnyű testi sértéssé enyhítvén, a bíróság Buzdug Demeter két havi fogházra ítélte.

Az ítélet, amelybe a felek megnyugodtak, jogerős.

§ **Krivány leányának hozománya.** Mikor Krivány János sikkasztásait felfedezték, Aradvármegye törvényhatósága biztosítási végrehajtást vezetett Krivány János minden ingatlan és ingó vagyonára. Ez alkalommal lefoglaltak értékpapírokat, butorokat, többek közt egy életbiztosítási kötvényt is, melyet ugyan Krivány kötött meg, de a biztosítási összeget feleségére engedményezte, aki a díjakat is fizette. Lefoglaltak továbbá butorokat, melyeket Krivány mostoha leánya, Szilágyi Ilona kapott hozományként első férjhezmenetelkor. Természetes, hogy Kriványné az életbiztosítási kötvényre, Szilágyi Ilona pedig a butorokra, mint az ő kelengyőjére igényt támasztott, ezenkívül mindketten még egyéb ingókra is s e miatt pert indítottak Aradvármegye ellen. Babó Iván járásbíró elsőfoku ítéletével elutasította az igénykeresetet, de a törvényszék polgári tanácsa Kovács Marcel dr. bíró előadása alapján megváltoztatta az első bíróság ítéletének azt a részét, mely a kötvényre és a Szilágyi Ilona által igényelt butorokra vonatkozik és ezekre a felperesek igényeit megállapította az indokolással, hogy ezeket az ingókat nem Krivány vette, továbbá, hogy az életbiztosítási kötvényt még 1884-ben kötötte, tehát akkor, amikor még nem volt birtokában sikkasztott pénznek s így a tulajdonjog a vármegyét nem illetheti.

§ **Böhm Adolfról.** Az aradi törvényszékhez ma kérvényt nyújtott be Czédly Károly dr., az elhunyt Böhm Adolf védője s ebben arra kéri a törvényszéket, hogy Böhm bűnügyét, az elítélt elhalálozása következtében tárgyalatlannak jelentse ki s a kuria döntése a felebbezés alatt álló ítéletre vonatkozólag ne produkáltságos. Előreláthatóan bizonyos hogy a bíróság helyt fog adni a kérelemnek s ekkor bekövetkezik az az eset, hogy Böhm Adolf ellen nem lesz jogerős ítélet.

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS.

— **Az aradi közuti vaspálya és téglagyár részvénytársaság forgalmi kimutatása 1904. június 1-től 15-ig.** Személyszállítás 1904. június 1-től 15-ig 23083 személy, bevétel 4867 korona 10 fillér, 1903. május 1-től 15-ig 22758 személy, bevétel 4379 korona — fillér, 1904. január 1-től június 15-ig 216878 személy, bevétel 41870 korona 80 fillér, 1903. január 1-től június 15-ig 192194 személy, bevétel 88831 korona 70 fillér. Teherszállítás 1904. június 1-től 15-ig 2089700 kg., bevétel 2095 korona 96 fillér, 1903. május 1-től 15-ig 1558180 kg., bevétel 1977 korona 74 fillér, 1904. január 1-től május 15-ig 2246670 kg., bevétel 25809 korona 22 fillér, 1903. január 1-től május 15-ig 21247690 kg., bevétel 24877 korona 68 fillér.

Budapesti áru- és értéktőzsde.

- Az Aradi Közlöny távirati tudósítása. -

Budapest, június 20.

Delitőzsde. Buzakinál mérsékelt, vételkedv korlátozott. Kedvező irányzat mellett 14.000 métermázsra került forgalomba, kezdetben tartott, később 5 fillérig drágább árakon. Egyéb gabonanevek kedvezők. Időjárás boros.

Estitőzsde. Berlin 1 magasabb, Páris 10 olcsóbb.

Zárulat 12 órakor:

Table with 2 columns: Item name and price range. Includes Buza októberre, Rózsa októberre, Zab októberre, Tengeri júliusra, Tengeri augusztusra, Tengeri szeptemberre, Repce augusztusra.

Zárulat 6 órakor:

Table with 2 columns: Item name and price range. Includes Buza októberre, Rózsa októberre, Zab októberre, Tengeri júliusra, Tengeri augusztusra, Tengeri szeptemberre, Repce augusztusra.

Zárulat 5 órakor:

Table with 2 columns: Item name and price range. Includes Osztrák hitelrészvény, Magyar hitelrészvény, Leszámitolóbank részvény, Rima-Murányi vasmű részvény, Osztrák-magyar államvasúti részvény, Központi vasút, Városi villamos vasút részvény.

NAPIREND.

Június 21. Kedd. Róm. kath. naptár: Alajos. - Protestáns naptár: Alajos. - Görög-keleti naptár (június 8.): Teodor. - A nap két 3 óra 47 perckor, nyugszik 7 óra 44 perckor.

Kölcsey-könyvtár. Nyitva van hétfőn, szerdán és szombaton délelőtt 11 1/2-12 1/2 óráig; kedden, csütörtökön és pénteken délután 1 1/2-2 1/2 óráig; vasárnap és ünnepnapokon zárva. Helyiség: Erekllymuzeum helyisége mellett illesterem.

Időjárás. A központi meteorologiai-intézetnek Aradra küldött táviratai szerint a mai napra a következő időjárás várható: Melegobb, száraz.

Vasuti közlekedés.

- Érvényes 1904. évi május hó 1-től. -

Table with 4 columns: Station, Direction, Time, and Notes. Includes sections for ARADROL, ARADRA, Erdély felé, Temesvár felé, Szeged felé, Brád felé.

Motormenetek

Table with 2 columns: Station and Time. Includes sections for Arad-Uj-Szt.-Anna-Kétegyháza között, Arad-Mezőhegyes között, Arad-Borosjenő között.

CSARNOK.

Pusztai Romeo.

Irtá: Gonda József dr.

(Vége.)

III.

Titokban találkoztak. Éjjel. Ha elpihent a pusztán, midőn már csak a sötétség volt ében. Az éj volt bűnük takarója, az éj rejtette el ölelkezésüket, az éj lepleben fürdették ajkukat izzó szerelmük csóktü ében, éjjel simult a bűnös asszony a bűnös fiu szivére, éjjel ölelték át egymást felgyult szenvedélyük teremtő forróságával. Éjjel.

Csak szeretni akartak, ha bűnösen, ha titokban, ha tiltva is, csak szeretni és ölelkezni.

A szerelem e fokán már nem működik az ész. Ekkor már csak a hatalmas érzelmi behatás alatt álló idegrendszer uralkodik az organizmuson. A szerelem e deliriumában akarat elhál, törvény leomlik és az agyvelő minden sejtje, az idegzet minden szála csak szeretni akar a lobogó láz féktelen erejével, mélységes indulatával...

Viharfelhőket hajtott az égen a szél. Koromsötét volt a pusztán. Egy gy vakító sáv cikázott ki a felhők fekete szegélyei alól, kitért a zivatar. A levegő tele volt villamossággal. Éjjel volt. Vér György vágtatott végig az átokházi pusztán. Tecához sietett. Várta az asszony. A vágy is kergette, a zivatar is zavarta. A kirrobajló villámok fakó tüzénél már fehérlett is a Vér Pál tanyája. Imre Teca már várta. A mámoros asszony kiszökött a tanyából, hogy találkozzék Györggyel.

Teca az ereszlet alatt állott. Égő tekintettel figyelt a zivatarra s a fellobbanó villámokra. Egyszerre felszisszent. Vér György ölelte körül. Izmos karjaival melléhez szorította a forró asszonyt s tüze borult ajkaik egybeforrottak. A fiatalság, az élet tüze lüktetett ereikben. Kéjes gyönyör járta át tagjaikat, szivök vert a megpattanásig. A Teca ereibe édes zsibbadást lopott a szeretője csókja s Vér Györgyöt is megkábítá a tüzes asszonyi ajk.

A vihar még zugott. A szél fekete felhőrongyokat kergetett az égen, a természet a maga fenséges erejében dühöngött. Pillanatról pillanatra villámok robajlottak ki a felhők kebléből, sárgás fényvel szórva teit a beláthatatlan pusztát.

Teca a Vér György ajkára forrva, édes önkívületben ölelkezett szerelmével; ereiket teljesen beborította felkorbácsolt szenvedélyük tüze. Vihar vágtatott keresztül az idegeiken, ép mint a természet. Korlátokat nem tudó vihar volt a kettő. Az ölelkező szerelmesek szédülten pihegtek.

És ekkor lökte ki a tanyaház ajtaját Vér Pál. Erős villámítás hasította át a sötétséget s Vér Pál felordított. Hangja, mint az égzengés zugott.

Teca és György megrendültek. Egy pillanattig. Mert midőn már újból fellobogott a villám fénye s Vér Pál előttük állott, csillogó kaszával magásra emelt jobbáiban: eszelős lázzal vetették magukat egymás karjába...

Valami fűtyült a levegőben s egyszerre sötét lett. Csak az eső zuhogott s mintha két mély sóhajban, két lélek szállott volna el.

És a még mindig lobogó villámtűzek fakó reflexzárában úgy nézett ki Vér Pál, mint az igazságosztó örök bíró, fehér hajjal, izmos barna öklei között a vértől párolgó pengével...

Sok árkusra terjedő kacskaringós mondatokban irták meg vala a törvénytudó urak a Vér Pálné szerelmi vétkét és a sárgult írás

kedvéért hűtlen lettem ez egyszer a modern muzsa csábos istenasszonyához, a csélcsapához, a könnyürühöz és mint ez a kopott történet igazolandozza, kacérkodtam im a modern izlés által erősen perhorreszkált romantikával...

IDEGENEK ARADON.

- Június 20. -

Fehér Kereszt szálloda. Perl Pál szállítótársaság Szeged. - Balz János magánzó Budapest. - Fischer Miksa utazó Bécs. - Weisz Arnold utazó Bécs. - Kanitzer Frigyes utazó Hamburg. - Siamon Dezső utazó Budapest. - Ziffer Béla utazó Bécs. - Cservenka Vilmos utazó Bécs. - Jankovich Zoltán és neje vegyész Budapest. - Seidler Sándor utazó Bécs. - Bányai Samu utazó Budapest. - Schunot Ferenc technikus Budapest. - Trebitsch Gyula utazó Budapest. - Brust Sándor utazó Budapest. - Konez Frigyes ezredes Lugos. - Werner Adolf utazó Budapest. - Schwarcz Ede utazó Miskolc. - Gottesman B. ellenőr Budapest. - Brück Gyula utazó Budapest. - Spitzer Ignác kereskedő Budapest. - Berger Vilmos utazó Bécs. - Ungár Mór utazó Budapest.

Központi szálloda. Madarasy Jenő birtokbérlet Budapest. - Stolcz József kereskedő Bécs. - Luxemburger György orvos Mercifalva. - Rottman Herman utazó Besztercebánya. - Braun Sándor utazó Budapest.

Nyári színház.

Kedden, 1904. évi június hó 21 én:

Vénus istenasszony.

Nagy látványos színmű énekekkel, táncokkal és evolúciókkal, 3 felvonásban, 11 képben. Irták: Pasque Ernő és Blumenthal O. Fordította: Dobó Sándor. Zenéjét: Raida E. A.

SZEMÉLYEK:

Table with 3 columns: Name and Role. Includes Gontran, Rajmund, Dr. Wupp, Ben Hafis, Abdallah, Yalta, Erosz, Ternyei L., Bónis Lajos, Arkossy V., Győre Alajos, Ligeti V., Földi Frida, Aranyosy J., Miss Singleton Pajor Agnes, Marie Pakej Margit, Ali, cicerone Márton M., Babur szultán Szadai F., Tscheladeddin Németh J., Omár, Juhász S., Egy álomfejtő Juhaj József.

Kezdete este 8 órakor.

NYILTTÉR.*

Özv. Lukács Alajosné szül. Láng Mária, a maga, valamint gyámleánya Láng Irma és a kiterjedt rokonság nevében is, feldalommal teit szívvvel tudatja, hogy a felejtetetlen hitves társ, gondos atya, rokon és jóbarát

LUKÁCS ALAJOS,

magánzó,

1904. június 20-án déli 12 órakor életének 84-ik s boldog házassága 50-ik évében a halotti szentségek ájtatos felvétele után a Mindenható rendelkezéséhez képest csendesen elhunyt.

Drága halottunk hűlt tetemei 1904. június hó 21-én d. u. fél 6 órakor fognak Györök főut. 52-ik számú gyászaházból a családi sírkertben örök nyugalomra tetetni.

Az engedeltel gyászmisét áldozat, az elhunytnak lelki üdvéért június 25 én délelőtt 9 órakor fog a györöki templomban az egek urának bemuttanni.

Áldás és béke lengjen porai felett.

Györök, 1904. június 20-án.

Csutak Károly első temető-rendező Intézet. Entrepriise des pompes funéres. Szt.-Margit részvényt. Aradon.

A legkiválóbb tanárok és orvosoktól mint hathatós szer: Sirolin... tüdőbetegségeknél, légzőszervek hurotos bajainál, ugymint idült bronchitis, számarhurut és különösen lábbadozóknál influenza után ajánlatik.

Emeli az étvágyat és a testsúlyt, eltávolítja a köhögést és a köpetet és megszünteti az éjjeli izzadást. Kellemes szaga és jó ize miatt a gyermekek is szeretik. A gyógyszerárakban üvegenként 4.- koronáért kapható. Figyeljünk, hogy minden üveg alatt szöggeel legyen ellátva.

F. Hoffmann-La Roche & CO. vegyészeti gyár Basel (Svájcz).

A nmlts. vallás- és közoktatásügyi miniszter ur által jóváhagyott

Aradvármegye nagy fal Térképe

108—144 cm. nagyságban, melynek eddigi ára
10 korona volt, leszállított áron

4 koronáért

vászonra huzva 7 korona,

vászonra huzva léczekkel ellátva 8 koronáért

kapható

kiadóhivatalunkban.

Tekintve, hogy az egész készlet tulajdonunkba ment át, ajánljuk a sürgős megrendelést, mert ha e készlet elfogy, úgy többé nem lesz az ily potom áron beszerezhető.

VAJDA BENO

fogorvos

Arad, Szabadságtér színház épület.

Készít rágásra teljesen használható

műfogakat

4 koronától részletfizetésre is. Fogak piombirozása feltűnő olesón jótállás mellett fájdalom nélküli foghuzás 2 korona. 1247

Magyar királyi államvasutak.

108710—1904. számhoz.

Hirdetmény.

A magyar királyi államvasutak kezelésében levő marosvásárhely—szászrégeni helyi érdekű vasút Szászrégen állomásától a tervezett Déva állomásig mintegy 26 km. hosszú szben kiépítendő vasútvonalon létesítendő alább megnevezett munkákra és teljesítményekre nyilvános versenytárgyalást hirdetünk.

A munkák és teljesítmények a következők: Az összes föld- és sziklamunkák, a vízmentesítő és csuszások ellen biztosító munkák, az ültetvények, burkolatok, fonások, védművek és az utépitmények összes munkái; továbbá a hidak és az átvezetők alapozási és falazási, valamint vasbeton munkái, a műtárgyak vasszerkezetére helyező fa-alkotórészek, a 20 m. nyílásig terjedő pálya-műtárgyak és bármily nyílású egyéb műtárgyak faszervezetűi; a felépítmény kavicsolása és lerakása, valamint a felépítményi anyagok és a vasbeton átvezetők vasalkatrészeinek szállítása Szászrégen állomásról a felhasználási helyekre; az épületek a vízbeszerzésre szükséges létesítmények; végre a pályabeosztás és elzárás előállításai.

Az ajánlatok alapjául szolgáló terveket és iratokat, továbbá a szerződéstervezetet, az ajánlati mintát és a pályázati feltételeket a magyar királyi államvasutak építési szakosztályában (VI., Teréz-körút 56. szám I. emelet), valamint az építő felügyelőség irodájában (Szászrégen) lehet a rendes hivatalos órákban megtekinteni.

Az építő felügyelőség a vonal mentén végzett talajkutató munkáinak eredményével a munka végrehajtására és az anyag elosztására vonatkozó adatokkal is szolgál.

Az ajánlatok benyújtásához megkívánt ajánlati mintát, a pályázati feltételeket, a szerződés tervezetét, a kitöltetlen árjegyzéket és költségvetést az igazgatóság központi tervtárában (VI., Teréz-körút 56. szám földszint) lehet megvenni.

Ajánlatokat csak a felsorolt összes munkákra és teljesítményekre együttesen lehet tenni és az ajánlatokat legkésőbb 1904. évi július hó 9-ik napjának déli 12 óráig kell benyújtani a magyar királyi államvasutak igazgatóságának építési és pályafenntartási főosztályánál (VI., Teréz-körút 56. szám II. em.)

Az ajánlat benyújtását megelőzőleg, de legkésőbb 1904. évi július hó 8-ik napjának déli 12 órájáig 32.000 kor., szóval Harminckettőezer korona bántpénzt kell letenni a m. kir. államvasutak központi főpénztárábanál (VI., Andrassy-ut 75. szám földszint).

Budapest, 1904. évi június hó 8.

Az igazgatóság.

(Utányomás nem díjazatik.)

Centauria gyomorerősítő tea

gyomorgörcs, erős gyomorhurut, régi idült gyomorbajoknál és étvágytalanság ellen biztos szer. Biztos hashajtó idült vastagbélpangásnál, nehéz székelésnél minden fájdalom nélküli hashajtó **1 doboz 2 kor. próba doboz 1.20 kor.**

Hurut, nátha, köhögés nyálkásodás, köhögési és torokbeli ingerültség ellen ható hatású szer a

SENEGA MELLPASTILLA

1 doboz 1 kor.

1049

Kapható:

UDVARDI KOSSUTH PAL

Szűz-Mária gyógyszeráránban.

Arad, Boros Béni-tér 15.

SIOFOKBalatonfűrdő 2¹/₄ órányira Budapesttől a déli vasut mentén.

Elsőrangú

női és gyermekfürdő

modern szállókkal, nagy parkkal és fenyves erdővel Vasúti és hajóállomás, posta, táviró és helyközi telefon.

Kitűnő fürdő idegedző hullámveréssel.

Vendéglő és kávéház házi kezelésben, a la carte és napi 7 és 8 koronás penzionszerű étkezéssel.

Vízvezeték, villanyvilágítás. Május—szeptemberre olcsó menettérti jegyek.

Színház. Löverseny. Mulatságok. Regatta. Uszóverseny.

Fodor Károly fővárosi vívómester nagyszabású

Sporttelepe.

Vívóakadémia. Football. Lövészet. Gyermekotthon. Lawn Tennis stb. stb. A Székesfehérvári V. kerületi honvédszenekar szolgálatja a ténzenét. Felvilágosítással és prospektussal készséggel szolgál a fürdőigazgatóság Siófokon.

Az egész világból jövő

hálalratok és elismerő levelek fényes bizonyítást tesznek arról, hogy a

Hajós-féle**ARADI IBOLYA-CRÉME**

szeplő, májfolt, bibircs, bőrvörösség és mindennemű arczisztatlanság ellen feltűnő jó és utólrhetően készítmény. A bőrbe rögtön felszívódik, hatása bámulatba ejtő. Nappal is használható

Egy tégely ára 1 korona.

Aradi Ibolya-crém szappan 70 fill.

Ibolya-hőlgypor fehér, rózsaszín és krém színben 1 doboz 1 K. 20 f.

Ibolya-tej (Eau de Violette de Hajós) egy üveg 1 kor.

Kapható a készítő és feltalálónál:

Hajós Árpád

gyógyszertára és gyógyvegyészeti laboratóriumában 118

Arad, Andrassy-tér 22. sz., a megyeházzal szemben,

továbbá Földes Kelemen, Hauer Lajos (Gáj), Kossuth Pál, Ring Lajos, Vojtek Kálmán gyógyszerészek urak és Vojtek és Weisz drogulista uraknál.

Figyelmeztetés: A bevásárlásnál csak a HAJÓS-féle készítményeket tessék kérni és elfogadni.

A közönséghez.

Az Aradi cipész-mesterek szakcsoportja ez évi május hó 28-án közgyűlést tartott, amelyen az összes cipésmesterek egyhangú kívánságához képest kimondották, hogy a cipők eddigi árát csekély százalékkal fölemelik.

E határozat meghozatalára az a körülmény indította a szakcsoportot, hogy a bőr ára tetemesen fölemelkedett, úgy, hogy a cipészek helyzete e'viselhetetlenné vált. E nyomasztó viszonyok közepette a cipészek kénytelenek a nagyközönség sz.ves jóindulatához folyamodni s kérni, hogy ezen kis áremelést elnézni sziveskedjenek, annyival is inkább, mivel a cipészek továbbra is erkölcsi kötelességüknek tartják, hogy jó, elsőrendű minőségű anyaggal és kifogástalan munkával szolgálják ki az igen tisztelt közönséget.

Másképp pedig, mint az eddigi áruknak igen csekély százalékkal való fölemelése által nem tudták a cipészek módját ejteni, hogy nyomasztó helyzetükben is minden tekintetben kielégítsék az igen tisztelt közönség igényeit s egyben elhatározták azt is, hogy a vasszeggel szegezett bécsi rongy munkát javítás végett el nem fogadják, annál is inkább, mert az nem hazai gyártmány.

Kiváló tisztelettel

Az Aradi cipész-mesterek szakcsoportja.

1578

Magy. kir. államvasutak áll. főnökség.

15557—1904. szám.

Árverezési hirdetmény.

Ezennel közhírré tétetik, miszerint az üzletszabályzat 70. §-a értelmében elárúsítandó ásványviz, zongora, varrógép, likőr, bor, kék, lószőr, gyapotáru, szék nyilvános árverezésre Arad állomásunkon lévő gabonaraktárban 1904. évi június hó 28-án délelőtt 9 órakor tartatik meg, mely árverezésre a t. cz. közönség ezennel meghívatik.

Az állomásfőnök h.:

Bakos.

5449—1904. khsz.

Hirdetmény.

Dürr Gusztáv aradi lakos baromfi hizialda és vágótelepének Radnai-ut 8. sz. a leendő áthelyezéséért folyamodván, az 1884. XVII. t. cz. 27. §-a értelmében a telep helyszín tárgyalására határidőül folyó évi június hó 22-én d. e. 11 órájára kitűzetik, a melyre az érdekeltek ez uton is meghívattak azon észrevétellel, hogy a telep helyszín és tervrajza, valamint az üzem módjának leírása a kapitányi hivatali iparügyi osztályánál folyó évi június hó 22-ig, mindenkor a hivatalos órák alatt betekinthező s a netáni észrevételek írásban ugyanott, előszóval pedig a helyszíni tárgyalás alkalmával megtekinthezők, mert amennyiben ilyenek nem emeltetnének, s ha közteltek gatlólag fel nem merülendnek, a telepengedély az idézett törvény 80. §-a rendelkezéséhez képest ki fog adatni.

Arad, 1904. évi június hó 17-én.

Green,
tb. főkapitány.

Magy. kir. államvasutak igazgatósága.

99594—1904. F. IV. sz.

Hirdetmény.

Ezennel közhírré tétetik, hogy a vasúti kocsikban és az állomási helyiségekben elhagyott tárgyak, u. m. bőröndök, táskák, kalapok, ruha- és fehérművek, botok, napernyők és esernyők stb. az alább felsorolt állomásokon árverés alkalmával azonnali készpénz fizetés mellett el fognak adatni:

állomáson 1. évi június hó
Bpest nyugoti 24-én d. e. 9 óra
Miskolcz sz. p. u. 27-én d. u. 2 óra
Bpest ny. p. u. 28-án d. u. 2 óra
Budapest, 1904. évi június hó.

Az igazgatóság.

(Utánnyomás nem díjazatik.)

Magy. kir. államv. üzletv. Aradon.

14886—1904. szám.

Pályázati hirdetmény.

A magyar királyi államvasutak Alvincz állomásán levő buffet bérletére ezennel zárt ajánlatu pályázat hirdetik.

A bérlet 1904. évi november hó 1-ével kezdődik és tart azon időponttól számított öt éven át, vagyis 1909. évi október hó 31-ig.

A bérleti feltételek, valamint az ételek és italok árjegyzéke az alulírott üzletvezetőség I. osztályában a rendes hivatalos órák alatt hétköznapokon d. e. 8 órától d. u. 2 óráig megtekinthetők, vagy kívánatra postán megküldetnek, mi-ért is az ajánlattevőkről, feltételeztetik, hogy azokat ismerik és egész terjedelmükben kötelezőknek elfogadják.

Az 1. koronás, bélyegű és „Ajánlat az alvinczi buffet bérletére a 14886—1904. számhoz” felirattal ellátott borítékba zárt, lepecsételt s két tanu előtt aláírt ajánlatok a vonatkozó okmányokkal (erkölcsi bizonyítvány iparengedély, stb.) együtt 1904. évi július hó 26-án déli 12 óráig alulírt üzletvezetőség általános I. osztálya főnökénél nyújthatók be.

Bánatpénz fejében 50 kor. azaz ötven korona készpénzben vagy állami letétekre alkalmas értékpapirokban legkésőbb 1904. évi július hó 25-én déli 12 óráig a magyar királyi államvasutak aradi üzletvezetősége gyűjtő pénztáránál leteendő.

Takarékpénztári betétkönyvek bánatpénzképpen nem fogadnak el. Értékpapírok a budapesti, illetőleg a bécsi tőzsdén legutóbb jegyzett, 14 napnál nem régebbi árfolyam szerint jegyzett értékben, de soha sem névértékénél fog- nak számíthatni.

A készpénzben letett összeg után kamat nem fizetetik.

A bánatpénz letétele az ajánlatban megemlítendő, de a letétéről nyert pénztári letétjegy az ajánlatához nem csatolandó.

Ezen feltételektől eltérő vagy nem a kitűzött határidőre beérkezett, valamint a távirati úton tett ajánlatok figyelembe nem vétetnek.

Az ajánlatok közt a választás a felajánlott bérösszegre való tekintet nélkül szabadon történik.

Aradon, 1904. évi június hó 11-én.

A m. kir. áll. vasutak aradi üzletvezetősége.

(Utánnyomás nem díjazatik.)

A. Weinreb, Braila (România)

Mindennemű dunai halakat, potyka, csuka, süllő, tok, kecsge, harcsa

CAVIAR

A legkiválóbb jeges csomagolásban küldetik szét, és kezességet vállalnak a halak friss megérkezéseért. Legolcsóbb napi árak, amelyek azonban előre is megállapíthatók. A szétküldés utánvétel mellett történik, míg megbízható cégeknek esetleg hitelt is nyitunk. Kiváló üzlet delikatességek és esetleg vegyes kereskedőknek is. Minden megrendelés direkt Brailába címzendő.

Bővebb felvilágosítást ad esetleg a cég szállítója: **Hüttmann József, Brassó.** Levelekre Romániába 25 fillér, és levelezőlapokra 10 fillér bélyeg ragasztandó. A levelezés német nyelven történik. 3345

Képviselőket kerestetnek.

PÉNZ!

Az alábbi fizetési módok mellett **törlesztéses kölcsönök** földbirtokokra, kész városi házakra, építésekre, továbbá személyhitelt: papoknak, katonatiszteknek, állami- és magánhivatalnokoknak, kereskedőknek, iparosoknak és nyugdíjasoknak 5—20 évi törlesztésre kezes és kezes nélkül leggyorsabban és diszkrétan irodánk útján lehet nyerni.

Csekély díjazásunk csak a cél elérése esetén és utólagosan lesz megfizetve. A szükséges okmányokat irodánk saját költségén szerzi be, mely költségek csak utólagosan lesznek megtérítve.

A) Általunk szerzett kölcsönök újabb kiváló előnyei:

1. Kölcsöneink olcsó kamatúak.
2. Kevés levonás.
3. A törlesztések évente a tartozásból leiratnak s csak a kisebbitett összeg után kell kamatot fizetni és a kamat és tőke egyaránt is törleszthető.
4. Indokolt késedelmes befizetés után bírságot nem kell fizetni.
5. Kívánatra a részletekért a pénzbeszedő hához jön, vagy posta-cheque-el bérmentve a postán is fizethető.

B) A negyedévi törlesztéses kölcsöneink kiváló előnyei a következők:

1. Rendkívül olcsók, mert negyedévenként törlesztett összeg a tartozásból azonnal leiratik s az adós mindig csak a tényleges tartozása után fizet kamatot.
2. A törzsrészesek rendszerint 8%-ot jövedelmeztek és az osztalék az óriási forgalom következtében évente még emelkedhetik: ugyancsak évente kifizetetik.
3. A törzsrészesek előzetes felmondás mellett teljes összegben visszaválthatnak.
4. Egy ilyen kölcsön legkésőbb 2 1/2 év alatt kiegyenlítettik, mely után minden fizetési kötelezettség azonnal megszűnik. 1614

C) Jelzálogkölcsöneink kiváló előnyei a következők:

15 évi törlesztésre	4.75%	40 évi törlesztésre	3.15%
22 " " "	4.00%	46 " " "	2.96%
30 " " "	3.75%	50 " " "	2.85%
32 " " "	3.50%	60 " " "	2.65%
33 " " "	3.30%	65 " " "	2.33%
38 " " "	3.25%	70 " " "	2.30%

A kölcsönösszeg magassága szerint.

Fizetésben nemcsak a kamat és kezelési költség, hanem a tőkétörlesztés is belefoglalatik.

Általános értesítő iroda

tulajdonosok: Klonda és Szathmáry

ARAD, Salacz-utca 8.

MINDEN HOLGYNEK

SZÜKSÉGES ARCZÓRE MEGVÉDÉSÉRE A

FÖLDES-FÉLE

MARGIT-CREMET

használni.

Ezen kitűnő összeállítású és most már az egész művelt világban elterjedt készítmény nem szíves kenőcs, hanem a bőr által azonnal felszívódó vegykészítmény. Teljesen ártalmatlan és azért bármily hosszú ideig használva sem árt. Par napi használat után megszüntet szeplőt májfoltot, bőrpírkát (mitesser) és minden arcstíltánságot. Massázshoz használva eltünteti redőket, himlőhelyet stb.

Csakis azon készítmények valódiak, a melyek szíves védjeggyel vannak lezárva.

Hamisítványoktól tessék óvakodni!

Egy tégely ára 1 korona. 1075

Margit szappan 70 fillér. Margit poudert 1 kor. 30 fill.

Kapható Aradon az összes gyógyszerárakban és droguerákban.

Apátiván: Tar Imre, Battonyán: Fodor István, Vargha Antal, Borosjenőn: Pintér Ferencz, Boros-Sebesen: Zangerl Gyula, Barrovan: Szokolj Sándor, Cs. Apácán: Bonomi Antal, Cs. Palotán: Nagy Albert, Cs. Erdőn: Berkes Armin, Elekén: Ifj. Pekker István, Földesken: Boros Károly, Glogovácson: T. Zombory János, Gurahoncon: Molnár István, Gyorokon: Masznik Dániel, Kis-Jenőn: Bayer György, Kevevason: Schlogl Pál, Kun-Ágotán: Fejes Lajos, Körticson: Hackenberger László, Medgyesegyházán: Kelecsényi Ferencz, Mező-Kovácskán: Szabady Viktor, M. Radván: U. Kossuth Pál, Nagy-Halmán: Hanzóros Adam, Nagy-Zerindon: Vály Géza, Ó-Pécsken: Kocszin János, Pankotán: Posevitz Gusztáv, Pityarcon: Szabados József, Székudvaron: Promm D. Traugott, Símánon: Csiky Lukács, Soborsiban: Károlyi Kálmán, Szemlaken: Hauszler Sándor, Taucson: Kuntz János, és Új-Aradon: Ternajó Géza urak gyógyszerárakban.

12721/1904.

Hirdetmény.

Az 1904. évi május hónapban engedélyezett italmérések várható forgalmáról az aradi m. kir. pénzügyőri biztosság által beterjesztett összeírásai jegyzék 8 drb. ívét, az állami jövedékről szóló 1899. évi XXV. t.-cz. 17. §-a és az erre vonatkozó utasítás 17. § a értelmében 1904. évi június hó 16-ik napjától számítandó 8 napra a fogyasztási adófelügyelőség hivatalos helyiségében közszemlére azzal tesszük ki, hogy azokat az érdekeltek névszerint: Kormon Gyuláné, Kondorossy Jánosné, Friedmann József, Schwarcz Ignác, Friedmann Lajos, Vári József, gróf Münszter Ernő és Stern Abraham, a kik italmérési engedélyt kaptak nemcsak megtekinthetik, hanem az azokban kitüntetett forgalmi adatokra nézve az érdekelteken kívül a kereskedelmi testület és ipartestület is nyújthat be a városi fogyasztási adófelügyelőség-nél észrevételeket.

Arad, 1904. évi június hó 11-én.

A városi tanács.

Magyar királyi államvasutak.

50697—1904. sz.

Pályázati hirdetmény.

A magyar királyi államvasutak igazgatósága az 1905. évben, esetleg még további 2, illetőleg 4 évben szükséges műhelyi faanyagok szállítására ezennel nyilvános pályázatot hirdet.

Az előreláthatólag évenként szükséges mennyiségek a következők: 1. E dei fenyőfa deszka 1755 m. 2. Erdei fenyőfa palló 6580 m. 3. Luczfenyőfa-deszka 3920 m. 4. Tölgyfa-deszka 90 m. 5. Vágott tölgyfa 600 m. 6. Tölgyfa palló 2550 m.

Az ivenként egy koronás okmánybéllyeggel ellátott ajánlatok lepecsételve legkésőbb 1904. évi július hó 19-én déli 12 óráig a magyar királyi államvasutak anyag- és leltárbeszerzési szakosztályánál benyújthatók vagy postán oda beküldendők.

Bánatpénz gyanánt az ajánlott anyag egy évi értékének 5%-a legkésőbb 1904. évi július hó 18-án déli 12 óráig a magyar királyi államvasutak budapesti főpénztáránál teendő le.

Szállításra nézve mérvadók és kötelezők a 122291—96. számú általános és a műhelyi célokra szükséges műfák szállítására vonatkozó 82144—98. számú különleges feltételek.

A pályázatra és szállításra vonatkozó részletes módokzatok magában foglaló „Ajánlati felhívás”, nemkülönben az ajánlattételre használandó ajánlati űrlapok, melyekben a szükséges méretek is az azokból előláthatólag biztosítandó mennyiségek vannak felsorolva, az igazgatóság anyag- és leltárbeszerzési szakosztályánál (Budapest, Andrassy-ut 78. II. emelet 43 a) valamint az üzletvezetőségenél és a hazai kereskedelmi és iparkamaráknál megtekinthetők.

Ezen ajánlati felhívás az ajánlati űrlapok az ajánlatot tenni szándékozókra a fent nevezett anyag- és leltárbeszerzési szakosztály által ingyen adatik ki, vagy kívánatra postán megküldetnek. Budapest, 1904. évi június hó.

Az igazgatóság.

(Utánnyomás nem díjazatik.)

A kinek

ismeretség híjaz

házasárra,
nevelőre,
üzletvezetőre,
könyvelőre,
segédre,
ispánra,
gazdatisztra,
kulcsárra,
vinczellőre,
kertészre,kulcsárnőre,
gazdasszonyra,
szakácsnőre,
szobaleányra,
házi- vagy
irodaszolgára,
pénzbeszedőre,
házmesterre,
stb.-re
van szüksége**Aki**

eladni kíván

butort,
szongorát,
bort,
gyümölcsöt,
gabonát,üzletet,
műhelyt,
lakást stb.:
vagy**Aki**

bérbeadni kíván

birtokot,
házat
vadászterü-
letet,halászatot,
telket,
kocsit,
lovat,**Aki**mindeneket vétel vagy bérbevitel cél-
jából keresi;**Aki**valamely állást betölteni kíván: legbizto-
sabbban értezt, ha az**„ARADI KOZLONY“**
kis hirdetési
rovátát használja.**Eladó.**Egy 2 emeletes csirke-ketrecz tel-
jesen vasból eladó Panker Viktor-
nál Arad, Fácán utca 6. sz. 1586**Szőllőkötő és szítás hársot**csomagban és kilóval, úgy egy
csinos se kicsi, se nagy Wertheim
Casszát olcsón eladok. Bildauer
Lajos. 1649**Sütőde.**Egy már 25 év óta fennálló sütőde,
hol a ster kenyér megfizeti a ház-
bért a fát, más vállalat miatt ol-
csón eladó. Czim a kiadóhivatal-
ban. 1643**Mikalakán,**az új fűtőház közelében egy ujon-
nan épült ház, mely évenként 450
koronát jövedelmez, olcsón eladó.
Czim a kiadóhivatalban. 1634**Nagymennyiségű Maculatura**eladó az Aradi nyomda Részv.
Társaságnál.**Földbirtokot**keresek megvétel céljából Arad
vagy Csanád megyében, 200 hold-
tól 400-ig. Czim kiadóhivatalban.
1635**Kerékpár kilométer
térkép**Tervezte: **Maurer Mihály.**

Ára 60 fillér.

Kiadja: **Ingusz I. és Fia** könyv-
kereskedése Aradon.**A ki Jókai Mór**dicső halottunk összes munkáit
megszerezni óhajtja, annak a leg-
kedvezőbb részletfizetés mellett
eszközlem ki a szállítást, akár so-
rozonként, akár egyszerre. Leve-
lek „Jókai“ jelige alatt a kiadóba
küldendők.**Lapkihordók**felvétetnek
a kiadóhivatalban.

Egy vidéki élénk jó forgalmu

üzletminden joggal fölrüházva, ház-
zal és teljes berendezéssel csa-
ládi körülmények miatt

szabad kézből

eladó.

Czim a kiadóhivatalban. 1650

Tisztafaju, elsőrendű

köles

és

muharmag,

vetési célokra

a legolcsóbb árak mel-
lett**Goldschmidt Mihály**

aradi czégnél kaphatók.

Kerékpár és varrógép
raktár.**Kalmár ****** József**

villanyműszerész

ARAD, Salacz-utca 2. sz.

(Központi szállodával szemben.)

**Varrógépek,
kerékpárok**

kedvező részletfizetések

mellett kaphatók.

Készít telefon- és villanycsengő
berendezéseket. 1636

Nagy szakszerű javító-műhely.

ALAPITOTT 1890.

Augenstein K. Alajos

házasságközvetítő Intézete

Budapest, VII., Wesseliényi-utca 54. szám.

Közvetít házasságokat biztos sikerrel 6 hét alatt.
Eddig több ezer házasság sikerült. — Válaszbélyeg. 78

ALAPITOTT 1890.

Porcellán és majolika műfestészet!**Boros Béni-tér 16. sz. I. em. 14. (Wanicsek-ház.)**Tisztelettel értesítem a hazai műipar pártolóit, hogy festészetemben
a legfinomabb és a legjobb izlésnek megfelelő **festést végzek.**A nagyérdemű közönség megrendelheti nálam ebédlő, kávé, tea
stb. készleteit tetszés szerinti mintával. Festek családi szímmel,
monogrammal porcellán a legmodernebb kivitelben és leg-
olcsóbb árban. A megrendeléseket kész minták után képes árjegyzékből
lehet kiválasztani, melyet a tisztelt megrendelő szándékoziknak egy leve-
lező-lap hozzám intézése után rendelkezésükre juttatok.Főigyekezetem tisztelt megrendelőim meglegedését és bizalmát lel-
kiismeretes jó munka által megnyerni.Megrendelőimnek még azon fontos előnye is meg lesz, hogy az álta-
lam festett szervizekből hiányzó részeket mindenkor utánrendelhetik, ellen-
ben az idegen gyártmányról ismeretesek az utánrendelések kellemetlenségei.Elfogadok selyemdzseket, párnát, képeket stb. aquarell és
olajfestésre.Műkedvelő hölgyeket tanítok saját otthonukba porcel-
lán, majolika és selyemfestésre és az általuk festett edényeket
olcsón kiégetem.Eltörött porcellán, majolika és üveget helyben egyedül én birom
égető kemenczembe összeforrasztani úgy, hogy ismét használható lesz.

Kiváló tisztelettel

1646

Hartmann Pál.**Seiler Bertalan**

paszományos és gombkötő üzlete

Weitzer János-u. 13. sz.

a főpostával szemben.

Ajánlja dus raktárát mindenféle
paszományos és gombkötő árukban,u. m. zsinór, gomb, rojtok, bojtok,
selyem Ponponok és zsaniliákban.

Elvállal 526

minden e szakba vágó munkát, a
legjutányosabb árak mellett.**+ Elzsirosodást +**ártalmatlanul eltávolít annélkül, hogy az
életmódot változtatni kellene Thiele zsir-
mentesítő theája. Csomagja utánvétellel bér-
mentve és elvámolva 2 kor. 50 fillér, 4
csomag 8 kor. 60 fillér. Ludwig Thiele
Droguist, Mannheim. 3351**Ékszer tárgyakat,**

órákat,

tört arany- és ezüst-neműt,
zálogczédulákata legmagasabb árban vesz vagy más
új tárgyakra átcsereél**DEUTSCH IZIDOR**

órás és ékszerész

ARAD, TEMPLOM-UTCA

Minorita-palota. 1078

Legolcsóbb bevásárlási forrás
ékszerekben és órákban.

Egy tanuló felvétetik.

Telefon 438.

M. kir. szabadalmazott

Borszivattyukés hozzá való legjobb minőségű
gummi csövek legolcsóbb gyári
árakon.A szivattyu hengerből a bor utolsó
cseppig kifolyik, a szőlő magvak,
héjak és egyéb tisztatlanságok
azonnal továbbittatnak, ezáltal a sziv-
vattyu nem romlik és a bort nem
ronthatja, a gépezet jó működé-
seért 3 évi jótállás, ingyen javítás.**Tüzi fecskendők****Golyó szelepekkel. Közsé-
geknek legalkalmasabb,**
mert homokos és sáros víz hasz-
nátalanál sem tagadják meg a
szolgálatot, — a gép jó működé-
seért 3 évi jótállás (ingyen javítás),
hozzá való országos egységes csa-
varok és a legjobb minőségű be-
lül gummirozott kender-csővek a
legolcsóbb árban.**Kutak**

a hozzávaló csövekkel gyári árban

Hönig Ottom. királyi szabadalmazott tüzi fecskendő
és szivattyu készítő. 1114

Arad, Rákóczi-utca 27. sz.

Permetezők

szakszerű javítása elfogadtatik.